

PHARMAZETA

ASKLEPIY Group ▶

Фармацевтик даракчи

Фарм-трендлар

2026

2026

2026

ASKLEPIY Group
бош директори
Анвар Толибов билан суҳбат

№ 3 // март 2026 й.

ФАРМ-ТРЕНДЛАР 2026 (2-3 БЕТ) ЎЗБЕКИСТОН ФАРМАЦЕВТИКА БОЗОРИНИНГ ТАҲЛИЛИЙ ШАРҲИ, 2026 ЙИЛ ФЕВРАЛЬ (4-6 БЕТ) ТОРТИНЧОҚ ХАРИДОР. У БИЛАН ҚАНДАЙ СУХБАТЛАШИШ КЕРАК? (8 БЕТ) БОДОМСИМОН БЕЗЛАРНИ АНТИ-СЕПТИК САНАЦИЯ ҚИЛИШ: СУРУНКАЛИ ТОНЗИЛЛИТДА САМАРАЛИ ЕЧИМ (9 БЕТ) АЛЛЕРГИК ТУМОВ ВА РИНИТ: ЙЕНГИЛ НАФАС ОЛИШ УЧУН ТЕЗКОР ЕЧИМ (10-11 БЕТ) БЕПАРВОГИНА АКСИРИБ ҚЎЙИНГ! ЁКИ БАҲОРГИ АЛЛЕРГИЯГА ҚАРШИ ҚАНДАЙ КУРАШИШ МУМКИН? (12-13 БЕТ) ЙЎТАЛ ОРТИДА НИМА ЯШИРИН: УНИНГ ТУРИНИ АНИҚЛАНГ ВА ТЎҒРИ ДАВОЛАШ УСУЛИНИ ТАНЛАНГ (14-15 БЕТ) ШАМОЛЛАШ ЭНДИ МУАММО ЭМАС! (16-17 БЕТ) ХХІ АСРНИНГ СУКУНАТДАГИ ПАНДЕМИЯСИ: ЁҒЛИ ГЕПАТОЗНИ ҚАНДАЙ ТЎХТАТИШ МУМКИН? (18-19 БЕТ) СОҒЛИҚНИ САҚЛАШНИНГ ЗАМОНАВИЙ ЧАҚИРИҚЛАРИ: АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИГА НИМАЛАР ТАЪСИР КЎРСАТМОҚДА (20 БЕТ) ПРОВИЗОР ХАЁТИДАН БИР КУН: ДОРИХОНА ПЕШТАХТАСИ ОРТИДА НИМАЛАР СОДИР БЎЛАДИ (22 БЕТ) ЖАХОН ФАРМ ЯНГИЛИКЛАРИ (23 БЕТ)

СУҲБАТ

Фарм-трендлар 2026

Жаҳон фармацевтика саноати таркибий трансформация босқичига кирмоқда: ўсиш суръати секинлашмоқда, нархларга босим кучаймоқда, рақобат эса инновациялар, брендлар ва таъминот занжирлари самарадорлиги томон силжимоқда. IQVIA маълумотларига кўра, глобал фарм бозори 2027 йилга келиб 1,9 триллион доллардан ошади ва ўртача 3–6% ўсишни ташкил этади. Фарма соҳаси қандай ўзгариб бораётгани ва 2026 йил трендлари ҳақида ASKLEPIY Group бош директори Анвар Толибов сўзлаб берди.

Екатерина Доронкина

эга брендларга маркетинг ва инвестицияларни кучайтирмоқда.

ASKLEPIY

Group ҳам OTC йўналишини тизимли равишда кучайтириб, маҳаллий кучли брендларни ривожлантиришга эътибор қаратмоқда. Хусусан, **Rinoksil** бренди назал препаратлар тоифасида барқарор ўсиш динамикасини намоён этиб, беморлар томонидан

таниш ва самарали ечимларни танлаш трендини тасдиқламоқда.

2026 йилда OTC — бу энди “қўшимча” сегмент эмас, балки фарм бозорининг асосий драйверларидан бири бўлиб, маҳсулот, бренд ва мавжудликни уйғунлаштира олган компаниялар голиб чиқади.

2-тренд. Ўз брендларига ўтиш

Фармацевтика бозори анъанавий дистрибуция моделидан — яъни асосий кўрсаткич сотув ҳажми бўлган ёндашувдан — ўз брендлари ва маҳсулот экспертизаси асосий қийматни яратадиган моделга жадал ўтиб бормоқда.

Тарихан дистрибуция қуйдагилар ҳисобидан тез ўсишни таъминлаган:

- ➔ ташқи ишлаб чиқарувчиларнинг кенг портфели
- ➔ сотувларни масштаблаш
- ➔ айланмага (“оборотга”) ишлаш.

Бироқ бу моделнинг фундаментал чекловлари мавжуд:

- ➔ паст маржиналлик
- ➔ таъминотчиларга боғлиқлик
- ➔ узоқ муддатли капитализациянинг йўқлиги
- ➔ нарх бўйича юқори рақобат. Бозор ўсиши секинлашган

ва харажатлар ортиб бораётган шароитда компаниялар тобора кўпроқ қуйидаги моделни танламоқда: ўз маҳсулотлари — асосий актив сифатида.

Жаҳон ўйинчилари бу йўлни босиб ўтиб бўлган:

- ➔ Teva Pharmaceutical Industries бизнесини фаол трансформация қилиб, дженерикларга бўлган боғлиқликни камайтирмоқда ва брендланган маҳсулотларга эътибор қаратмоқда
- ➔ Sanofi consumer healthcare йўналишини кучайтириб, устувор бренд сегментларини ажратмоқда
- ➔ GSK реструктуризация ўтказиб, consumer health йўналишини алоҳида компания — Haleon сифатида ажратди

Бу қадамлар умумий трендни акс эттиради: компания қиймати сотув ҳажми билан эмас, балки брендлар портфелининг кучига қараб баҳоланади.

Нега брендлар ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоқда:

1. Маржиналлик

Ўз маҳсулотлари нарх сиёсатини назорат қилиш имконини беради ва дистрибуцияга нисбатан анча юқори даромадга эришишни таъминлайди.

2. Бизнес барқарорлиги

Бренд ташқи ҳамкорларга ва валюта хавфларига боғлиқликни камайтиради.

3. Бемор ва шифокор содиқлиги

Тўйинган бозор шароитида танлов кўпинча таниш ва ишончли брендлар фойдасига қилинади.

4. Маркетинг самарадорлиги

Илгари суришга йўналтирилган инвестициялар қисқа муддатли сотувларга эмас, балки узоқ муддатли капитализацияга хизмат қилади.

ASKLEPIY Group: стратегик бурилиш

2025 йилда ASKLEPIY Group бизнес моделини тизимли равишда трансформация қилишни бошлади:

- ➔ анъанавий дистрибуциядан гибрид моделга ўтиш
- ➔ ўз брендларини ривожлантиришни устувор йўналиш сифатида белгилаш

➔ юқори маржинал тоифаларга фокус қилиш

➔ МНН-портфелини қўллаб-қувватловчи рольга ўтказиш

Стратегия бир нечта йўналишлар орқали амалга оширилмоқда:

- ➔ OTC ва рецепт асосидаги тоифаларда асосий брендларни ривожлантириш
- ➔ маркетинг ва бренд танилишига инвестициялар киритиш
- ➔ сифат ва ишлаб чиқариш устидан назоратни кучайтириш
- ➔ ўз каналлари билан интеграция (дистрибуция + чакана савдо + онлайн)

Бундай ёндашув нафақат даромаддорликни ошириш, балки компаниянинг узоқ муддатли активларини шакллантириш имконини беради.

Ўз брендларига ўтиш — бу шунчаки тренд эмас, балки бутун индустриядаги таркибий ўзгаришдир. Фақат дистрибуция моделида ишлашда давом этаётган компаниялар паст маржа ва юқори рақобат ҳудудида қолиб кетиш хавфига эга.

Брендларга сармоя киритаётган ўйинчилар эса қуйидагиларни шакллантиради:

- ➔ барқарор бизнес
- ➔ юқори капитализация
- ➔ ўз тоифаларида лидерлик

Айнан шунинг учун 2026 йилда фарма бозори “айланма бозори”дан брендлар ва қиймат бозорига тўлиқ трансформацияланмоқда.

3-тренд. Ишлаб чиқаришни локализация қилиш

Жаҳон фармацевтика саноати таъминот занжирларини тубдан қайта қуриш босқичини бошдан кечирмоқда. McKinsey & Company баҳолашига кўра, фармацевтика компанияларининг 70% дан ортиғи глобал боғлиқликдан регионал барқарорликка ўтиш орқали ўз стратегияларини қайта кўриб чиқмоқда.

Агар 2020 йилгача асосий омил ишлаб чиқариш қиймати бўлган бўлса, бугун устуворликлар ўзгарди:

- ➔ таъминотнинг ишончилиги
- ➔ маҳсулотни бозорга тез чиқариш
- ➔ сифат устидан назорат
- ➔ ташқи хавфлардан мустақиллик

1-тренд. OTC ва self-care ўсиши

Жаҳон OTC бозори аллақачон 180 миллиард доллардан ошган ва ўсиш суръати бўйича рецепт асосида бериладиган сегментдан илгарилаб бормоқда. Бироқ асосий ўзгариш ҳажмларда эмас, балки бемор хулқ-атворида кузатилмоқда.

Бугунги кунда self-care тасодифий ечимдан чиқиб, кундалик маданиятнинг бир қисмига айланмоқда:

- ➔ беморлар ўз саломатлиги учун кўпроқ масъулиятни зиммасига олмоқда
- ➔ фақат шифокор тавсиясига эмас, балки брендларга бўлган ишонч ҳам ортиб бормоқда
- ➔ рақамли каналлар маълумот ва препаратларга етиб боришни тезлаштирмоқда

Аслида, OTC сегменти consumer health ecosystem’га айланмоқда, бу ерда нафақат маҳсулот хусусиятлари, балки қуйидагилар ҳам муҳим:

- ➔ қўллаш қулайлиги
- ➔ таъсир тезлиги
- ➔ бренд танилиши
- ➔ офлайн ва онлайн каналларда мавжудлик

Йирик фармацевтика компаниялари consumer health’ни алоҳида бизнес йўналиши сифатида ажратиш, оммавий талабга

Нима ўзгарди: сўнгги йиллар сабоқлари

COVID-19 пандемияси, геосийёсий беқарорлик ва логистика инқирозлари глобаллашган моделнинг заиф томонларини очиб берди:

- ➔ субстанциялар таъминотида узилишлар
- ➔ логистика харажатларининг ошиши
- ➔ API ишлаб чиқарувчиларнинг чекланган сонига боғлиқлик

Натижада янги ёндашув шаклланимда: маҳсулотни айнан сотиладиган жойда ишлаб чиқариш.

Глобал кейслар

Pfizer AQSH va Evropa hududlarida regional ishlab chiqarish xablarini yaratishga investitsiya kiritmoqda

Novartis ishlab chiqarishni diversifikasiya qilib, mahalliy maydonlarni kuchaytirmoqda

Sanofi "local for local" strategiyasini amalga oshirib, asosiy hududlarda ishlab chiqarishni rivojlandirmoqda.

Bu shundan dalolat beradi: mahalliy lashtirish — endi shunchaki trend emas, balki industriyaning yangi standarti.

ASKLEPIY Group: sanoat kelajagiga investitsiyalar

ASKLEPIY Group NIKA PHARM ishlab chiqarish bazasi negizida keng kulamli modernizatsiya dasturini amalga oshirmoqda.

Asosiy iynalishlar:

- ➔ xalqaro GMP standartlariga muvofiq sertifikatsiya joriy etildi
- ➔ ishlab chiqarish quvvatlari 140% dan ortiqqa oshirilmogda
- ➔ zamonauiy texnologik liniyalar joriy qilinmogda
- ➔ mahsulot sifati va raqobatbardoshligi oshirilmogda

Bu faqat ishlab chiqarishni kengaytirish emas — bu quyidagilarga qaratilgan strategik qadam:

- ➔ importga bogliqlikni kamaytirish
- ➔ ichki bозорда pozitsiyalarni mustahkamlash
- ➔ eksportni kengaytirish

Shu tariqa, ishlab chiqarish endi shunchaki "funksiya" emas, balki raqobat ustunligining asosiy yadrosiga aylanmogda. Aynan shuning uchun 2026 yilda arzon ishlab chiqaradiganlar emas, balki tuzlik tsiklni — ishlab chiqarishdan tortib bemor-gacha — nazorat qila oladigan kompaniyalar gohib chiqadi.

4-trend. Digital va analitika

Farmatsevtika sohasi intuitiv qarorlardan ma'lumotlarga asoslangan boshqaruvga jadal utib bormogda. Accenture baxo-

lashiga kura, bugunning uzida-ek farma kompaniyalaridagi asosiy qarorlarning 60% gacha qismi analitika-ga tayan-gan holda qabul qilinmogda va bu kursatkich ushshda davom etmogda.

Digital endilikda erdamchi funksiya emas — u biznes modelining asosiga aylanmogda.

Анъанавий модель:

- ➔ tibbiy vakillar tashriflari
- ➔ ofлайн shakl ilgari surishi
- ➔ cheklangan qayta aloqa.

Yangi model:

- ➔ online va ofлайн kanallarni integratsiya qilish
- ➔ shifokorlar va bemorlar bilan personallashtirilgan kommunikatsiya
- ➔ samaradorlikni doimiy taqallil qilish

Глобал кейслар

Novartis talabni prognozlash va supply chain'ni optimallashtirish uchun AI echimlarini joriy etmogda

- ➔ Pfizer shifokorlar bilan mu-loqotda digital-platformalardan faol foydalanmogda
- ➔ Roche bemor atrofi-da raqamli echimlar ekotizimini rivojlandirmogda

Bu kompaniyalar endilikda faqat mahsulotlar bilan emas, balki ma'lumotlar sifati va qaror qabul qilish tezligi bilan ham raqobat qilmogda.

Digital-transformatsiyaning asosiy elementlari

1. Omnichannel-kommunikatsiya

Shifokor va bemor quyidagilar orqali yagona muqot tashribasiga ega buladi:

- ➔ tibbiy vakillar tashriflari
- ➔ messenjerlar va email
- ➔ online-platformalar
- ➔ dorixonalalar va e-commerce.

2. Analitika va BI tizimlari

Kompaniyalar quyidagilar-ni ku-zatadi:

- ➔ shifokor xatti-xarakatlari
- ➔ kompaniyalar samaradorligi
- ➔ real vaqtda sotuvlar dinamikasi.

3. Personalizatsiya

Kommunikatsiya aniq maqsadli tus oladi:

- ➔ turli segmentdagi shifokorlar uchun turli xabarlar
- ➔ kontentni foydalanuvchi xatti-xarakatlariga moslashtirish.

4. Qaror qabul qilish tezligi

Xisobotlar utmishda qolmogda — ularning urnini real vaqt analitikasi e-gallamogda.

ASKLEPIY Group ushshning asosi sifati-da digital va analitikani faol ravishda joriy etmogda:

- ➔ online-dorixonalalar va digital-kanallarni rivojlandirish
- ➔ marketing va sotuvlarga analitikani integratsiya qilish
- ➔ shifokorlar va bemorlar

bilan omnikanal kommunikatsiyani shakllantirish

- ➔ rezalash-tirish va samaradorlikni baxolashda ma'lumotlardan foydalani-sh.

Bu quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- ➔ bозорdagi uzgari-shlar-ga tezroq javob qaytarish
- ➔ marketing byudjetlarini aniqroq taqsimlash.

Digital barча asosiy iynalishlarni kuchaytiradi:

- ➔ e-commerce orqali OTC ushshini tezlashtiradi
- ➔ personallashtirilgan marketing orqali brendlarni rivojlandiradi
- ➔ talabni prognozlash orqali ishlab chiqarishni optimallashtiradi.

Shu tariqa, ma'lumotlar kompaniyaning markaziy aktiviga aylanmogda. 2026 yilda farma sohasi tuzlik raqamli transformatsiya orqali industriya driveriga aylanmogda.

Raqobat endi faqat mahsulotlar darajasi-da emas, balki quyidagi iynalishlarda ham kechmogda:

- ➔ ma'lumotlar sifati
- ➔ analitika tezligi
- ➔ digital-kommunikatsiya samaradorligi.

5-trend. Ixtisoslashtirish: keng portfelldan terapevtik fokus-ga utish

Farmatsevtika bозор-i asta-sekin "xammagini kamrab olish" strategiyasidan voz kechib, alohidda terapevtik iynalishlarda chuqur ixtisoslashtirish-ga utmogda. Raqobat kuchayib, narxlar-ga bosim ortib bora-etgan sharoitda aynan fokus kompaniyalar-ga barqaror ushsh-ga eri-shish imkonini beradi.

Bugungi kunda asosiy omil portfelldan kengligi emas, balki muayyan terapiya-dagi ekspertiza hisoblanadi.

Neга ixtisoslashtirish driy-verga aylanmogda

1. Surunkali kasalliklar ushsh

World Health Organization ma'lumotlariga kura, surunkali noinfektsion kasalliklar (kardiologiya, diabet, respirator va boshqalar) dunyodagi ulim xolatlarining 70% dan ortigini tashkil etadi. Bu esa terapiya-ga bulgan uzoq muddatli va barqaror talabni shakllantiradi.

2. Bemor xat ciklining uzunligi

Utqir xolatlardan farqli ularok, surupali kasalliklar uzoq muddatli davolashni talab qiladi, bu esa bunday toifalarni yanada barqaror va iqtisodiy jihattan jozibador qiladi.

3. Ekspertiza chuqurligi

Muayyan sohada ixtisoslashtirgan kompaniyalar quyidagilar-ni yaxshiroq tushunadi:

- ➔ shifokor ehti-jlari
- ➔ bemor xususiyatlari
- ➔ klinik protokollar.

4. Raqobatчилар учун tuziqlar

Ixtisoslashtirish tuzplan-gan ekspertiza, portfelldan bозор-ishonchi hisobiga kirish tuziqlarini oshiradi.

- ➔ Eli Lilly and Company qandli diabet va vazn nazoratiga oid preparatlarga fokus qilish orqali tez ushshni namo-en etmogda
- ➔ Novo Nordisk diabet va semizlik terapiyasida etakchi pozitsiyani shakllantirgan
- ➔ AstraZeneca onkologiya va kardiologiya iynalishlarida uz urnini kuchaytir-mogda.

Bu misollar shundan dalolat beradi: tor fokus keng kamrovli strategiya-ga nisbatan kuchliroq natija beradi.

Ixtisoslashtirish farmatsevtika-da raqobatbardoshlikning asosiy omillaridan biriga aylanmogda. Xamma iynalishni kamrab olish-ga urina-etgan kompaniyalar fokus va samaradorlikni iynatadi.

Aksincha, ustuvor iynalishlarni tanlagan iynalishlar quyidagilar-ga ega buladi:

- ➔ barqaror talab
- ➔ yuqori marjinallik
- ➔ kuchli ekspert pozitsiyalashtirish.

Farmatsevtika sanoati 2026 yilda ekstensiv ushsh paradigma-sidan tuzlik chiqmogda. Xajmlar endi asosiy kursatkich emas — birinchi uringa kompaniyaning qiymat yaratish, uni nazorat qilish va mashtablash qobiliyati chiqmogda.

Yangi reallikda esa eng iyr-klar emas, balki eng tizimli va moslashtiruvchan iynalishlar gohib buladi.

ASKLEPIY Group pozitsiyasi

Bugun farmatsevtika endi shunchaki dori vositalari sanoati emas — u ishlab chiqarish, brend, ma'lumotlar va bemor-ga etib bori-sh imkoniyati bir-lash-gan ekotizimga aylan-gan.

ASKLEPIY Group strategiyasi global uzgari-shlarni aks ettiradi:

- ➔ mahalliy ishlab chiqarish va sifats standartlariga investitsiyalar
- ➔ uz brendlari va yuqori marjinal toifalarni rivojlandirish
- ➔ marketing va boshqaruvda data-driven endashuvni joriy etish
- ➔ asosiy terapevtik iynalishlar-ga konsentrasiya.

Bugun ushu iynalishlar-ga sarmoya kiritayetgan kompaniyalar faqat uzgari-shlar-ga moslashtirish qolmaydi — ular bозорning kelajagini shakllantiradi.

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

Ўзбекистон фармацевтика бозорининг таҳлилий шарҳи, 2026 йил февраль

Ўзбекистон фармацевтика бозори барқарор ижобий динамикани сақлаб қолмоқда, бу эса ҳам ички иқтисодий жараёнлар, ҳам соғлиқни сақлаш соҳасидаги глобал тенденцияларни акс эттиради. Сифатли дори воситаларига бўлган талабнинг ортиши, истеъмолчи афзалликларининг ўзгариши, нархлар барқарор эмаслиги ва мавсумий омиллар тармоқ ривожланишининг кўп даражали, бироқ умумий жиҳатдан олдиндан башорат қилинадиган моделини шакллантирмоқда.

Камилла Мусаева

I. Ўзбекистон фармацевтика бозори, 2026 йил февраль

1. Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажми (IQVIA)

1-графикда 2024 йил январидан 2026 йил февралигача бўлган даврда Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажмининг динамикаси АҚШ долларида (1-график) ва қадоқларда (2-график) кўрсатилган.

IQVIA маълумотларига кўра, 2026 йил февраль ойида Ўзбекистон фармацевтика бозори 2025 йил охиридаги юқори кўрсаткичлардан сўнг секинлаша бошлади. Умумий ҳажм пул қийматида 197,6 млн АҚШ доллари, натурал ҳажмда эса 75,8 млн қадоқни ташкил этди.

Ўсиш суръатлари сезиларли даражада пасайди: пул қийматида 15,7% гача ва натурал ҳажмда 4,3% гача. Бу бозорнинг жадал ўсиш босқичидан янада барқарор ва мўътадил динамикага ўтаётганини кўрсатади.

2026 йилнинг февралига келиб, бир қадоқнинг ўртача нархи бир йил аввалги 2,3 долларга нисбатан 2,6 долларни ташкил этди ва йил давомида барқарор ўсишни намоён қилди. Бундай динамика айрим даврлардаги қисқа муддатли тебранишларга қарамай, бозорда юқори нарх даражаси мустаҳкамланиб бораётганидан далолат беради (3-график).

II. Ўзбекистон бозори тузилмаси

2.1. Турли нарх тоифаларидаги дори воситалари истеъмоли тузилмаси

Бозорнинг нарх тузилмаси нисбатан барқарорлигича қолаётгани 4-графикда аск этирилган: асосий улушни ҳамон ўрта нарх сегменти эгаллаб турибди (тахминан 54–58%). Шу билан бирга, арзонроқ дори воситаларининг улуши аста-секин камайиб бормоқда. Премиум сегмент эса мўътадил ўсишни намоён этиб, тахминан 11% га етди, бу талабнинг қимматроқ маҳсулотлар томон аста-секин силжиётганидан далолат беради.

2.2. Импорт ва маҳаллий дори воситалари нисбати

Импорт бозорда ҳамон устунлик қилмоқда: унинг улуши пул қийматида қарийб 87 фоизни, натурал ҳажмда эса тахминан 58 фоизни ташкил этади (5-график).

Импорт маҳсулотларининг юқори ўсиш суръатлари хорижий етказиб беришга боғлиқлик сақланиб қолаётганини тасдиқлайди, шунингдек, бозорга янги препаратлар чиқариш ҳисобига ассортимент кенгаётганидан далолат беради.

2.3. Рецепт бўйича ва рецептсиз бериладиган дори воситаларининг нисбати

6-график рецепт бўйича ва рецептсиз бериладиган дори воситаларининг ҳажмлари ўртасидаги нисбатни акс эттиради. Бозор аввалгидек асосан рецептсиз дорилар сегментига йўналтирилган: ОТС улуши қиймат кўринишида 66 фоизни, қадоқлар сони бўйича эса 64 фоизни ташкил этмоқда.

Шу билан бирга, рецепт асосида бериладиган препаратлар (Rx) қиймат кўринишида юқори ўсиш суръатларини намоён этмоқда (+42,8% га қарши +33,1%), бу эса рецептли дорилар сегментининг роли аста-секин кучайиб бориши тенденцияси шаклланаётганидан далолат беради.

2.4. Дори воситаларининг АТС-гурӯҳлари бўйича сотилиш структураси

Дори воситаларининг АТС гуруҳлари бўйича дорихона савдолари ўртасидаги нисбат 1-жадвалда келтирилган. Терапевтик йўналишлар кесимида талаб бир нечта асосий тоифаларда жамланган. Энг катта улуш овқат ҳазм қилиш тизими ва моддалар алмашинуви учун мўлжалланган препаратларга (тахминан 28%) тўғри келади, кейинги ўринларда асаб тизими (тахминан 21–22%) ва юрак-қон томир тизими учун препаратлар (тахминан 17%) туради.

Бундай тузилма асосий терапевтик йўналишларга бўлган талабнинг барқарорлигидан далолат беради ва бозордаги истеъмолнинг асосий ўзагини ташкил этади.

III. Дори воситаларининг чиқарилиш шакллари қараб сотув ҳажмининг тақсимланиши

Бозорда қаттиқ дори шакллари устунлик қилади ва улар савдонинг қарийб 53 фоизини ташкил этади. Суюқ шакллар тахминан 20 фоизни эгалласа, инексия препаратларининг ҳиссаси 13–14 фоиз атрофида (2-жадвал).

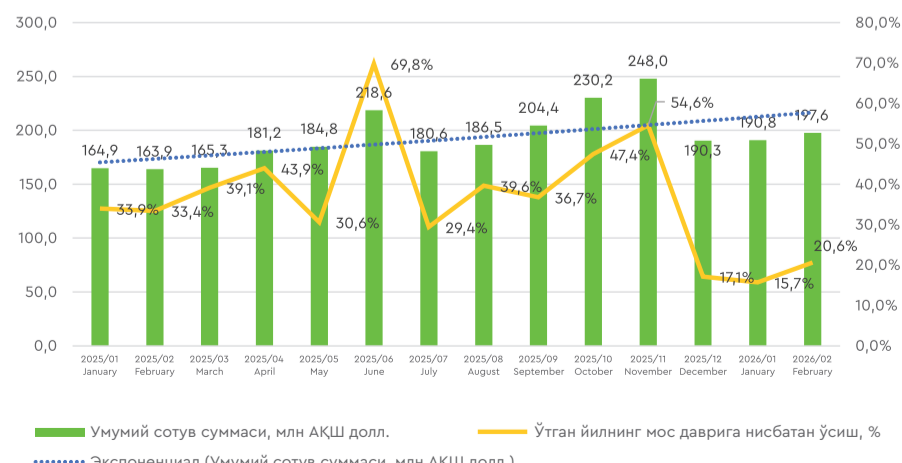
Бундай тузилма дори воситаларининг энг қулай ва кенг қўлланадиган форматларига бўлган барқарор талабни акс эттиради.

IV. Ўзбекистон фармацевтика бозорининг ҳажми (IQVIA), 02/2026

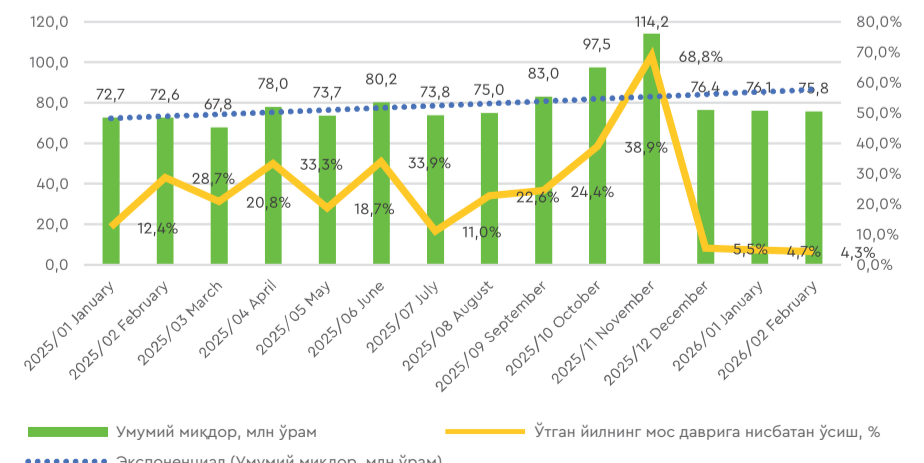
МАТ 02/2026 натижаларига кўра, Ўзбекистон фармацевтика бозори яққол жадаллашув ва ижобий динамиканинг мустаҳкамланишини намоён этмоқда. Умумий ҳажм 23,5 фоизга ўсиб, 2,38 млрд АҚШ долларини ташкил қилди (7-график).

Табиий ифодада ҳам ўсишга қайтиш кузатилди: ҳажм 971,4 млн қадоққа етди.

Шундай қилиб, МАТ 02/2026 натижалари бозорнинг фаол тикланиш ва кенгайиш босқичида эканидан далолат беради.

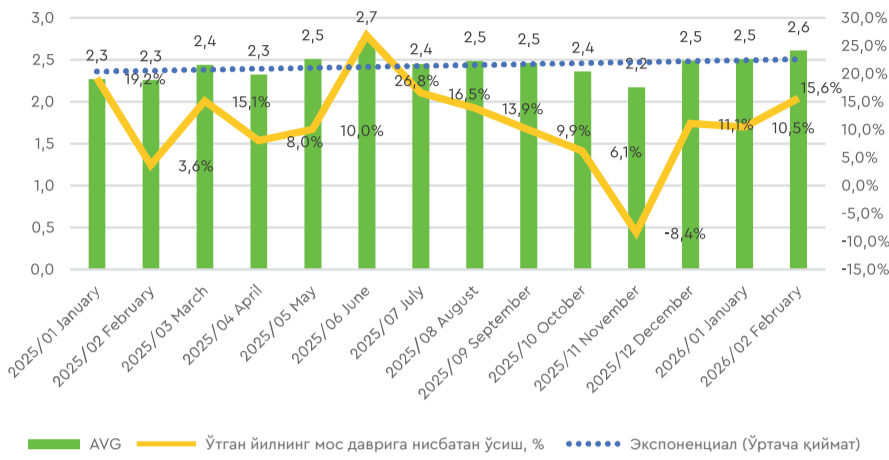

1-график. Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажми ойма-ой, млн АҚШ доллари IQVIA 02/2026

2-график. Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажми ойма-ой, млн ўрам. IQVIA 02/2026

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

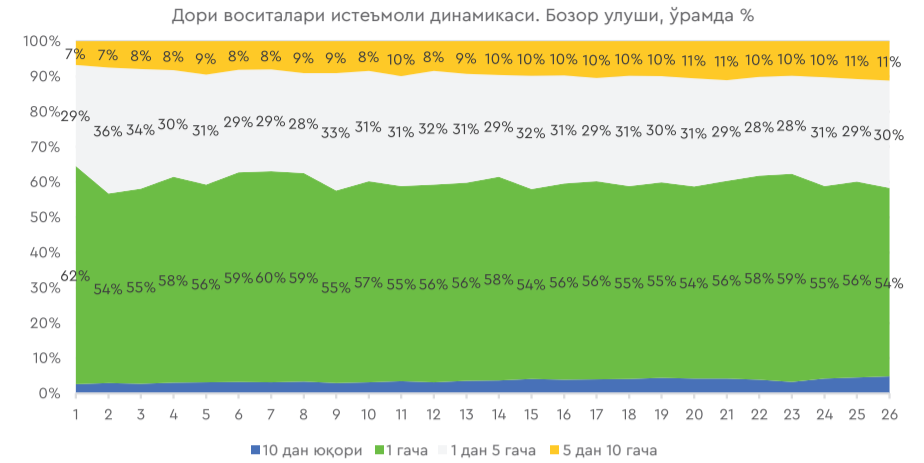
3-график. Ұрамнинг ўртача нархи ойма-ой, АҚШ долларидан олдинги ойга нисбатан нарх ўсиши фоизи. IQVIA 02/2026

V. Дори воситалари ишлаб чиқарувчилари орасидаги етакчилар

Қиймат ҳажми бўйича сотувлар бўйича ТОП-10 компаниялар 3-жадвалда келтирилган. Дори воситалари ишлаб чиқарувчилари бозори юқори рақобатбардошлигича қолмоқда: етакчи иштирокчиларнинг улушлари анча бир текис тақсимланган ва бир-биридан сезиларли фарқ

қилмайди. Етакчи ўринларни KRKA (3,5%), World Medicine (3,2%) ва Farmak (2,8%) эгаллаб турибди.

Шу билан бирга, бозор иштирокчилари орасида ягона маҳаллий ишлаб чиқарувчи — **NIKA PHARM (-2,4%)** ажралиб туради. У етакчилар ўнталигидан барқарор ўрин олган ва халқаро компаниялар билан муваффақиятли рақобатлашиб келмоқда.

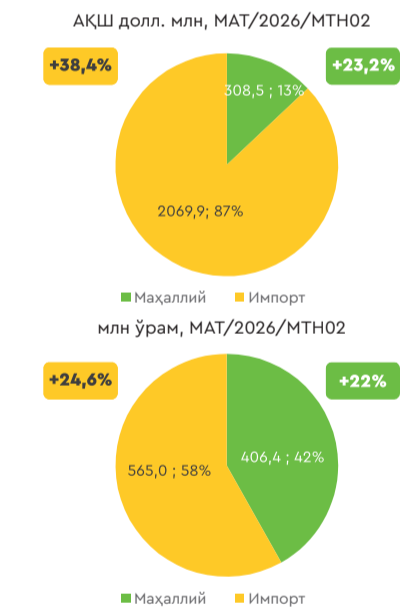
4-график. Турли нарх тоифаларидаги дори воситалари истеъмолининг динамикаси (қиймат ифодасида)

VI. Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар орасидаги етакчилар

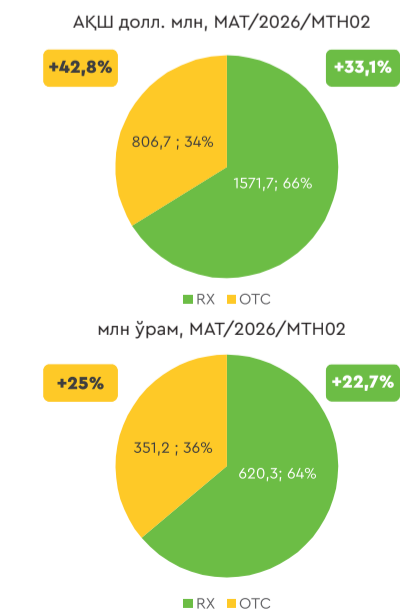
Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар сегментида **NIKA PHARM 18,6%** улуш ва **+27,6%** ўсиш суръати билан сўзсиз етакчилик қилиб, миллий фармацевтика сегменти ривожланишининг асосий ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб хизмат қилмоқда (4-жадвал).

VII. Брендлар орасидаги етакчилар

Брендлар сегментида **L-Lysine Escinate** тахминан **1,5%** улуш билан етакчилик қилади ва ягона бренд сифатида майдонга чиқади. Иккинчи ўринда эса **RINOKSIL (≈ 1,1%)** бўлиб, у **+67,3%**га тенг ажойиб ўсишни намойиш этди ва бозорнинг асосий драйверларидан бири

5-график. Импорт ва маҳаллий дори воситалари ҳажмларининг нисбати

6-график. Ўзбекистонда рецептли ва рецептсиз бериладиган дори воситалари ҳажмларининг нисбати

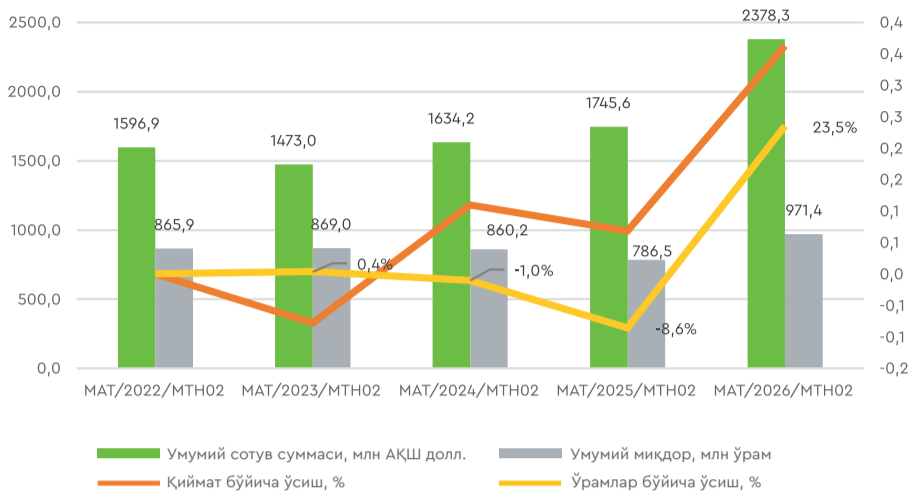
	млн ўрам				млн АҚШ долл.			
	МАТ/2026/МТН02	Ўсиш, ўрамда	БУ, %, ўрамда	БУ ўсиши, %, ўрамда	МАТ/2026/МТН02	Ўсиш, АҚШ долл.	БУ, %, АҚШ долл.	БУ ўсиши, %, АҚШ долл.
~	30,9	38,3%	3,2%	0,3%	107,5	89,6%	4,5%	1,3%
A — Овқат ҳазм қилиш тракти ва моддалар алмашинуви	125,5	24,0%	12,9%	0,0%	401,5	40,6%	16,9%	0,5%
B — Қон ва қон яратиш аъзоларига таъсир этувчи препаратлар	211,2	36,6%	21,7%	2,1%	273,7	26,5%	11,5%	-0,9%
C — Юрак қон-томир тизими	44,1	22,0%	4,5%	-0,1%	232,1	35,3%	9,8%	-0,1%
D — Тери касалликларини даволаш учун препаратлар	84,1	13,8%	8,7%	-0,7%	77,2	57,0%	3,2%	0,4%
G — Сийдик-таносил тизими ва жинсий гормонлар	21,4	26,8%	2,2%	0,1%	106,1	26,9%	4,5%	-0,3%
H — Тизимли қўллаш учун гормонал препаратлар (жинсий гормонлар ва инсулинлар мундан мустасно)	10,6	28,4%	1,1%	0,0%	30,3	43,7%	1,3%	0,1%
J — Тизимли қўллаш учун микробга қарши препаратлар	147,4	11,2%	15,2%	-1,7%	302,6	28,8%	12,7%	-0,7%
L — Ўсма ва иммунитетга таъсир этувчи препаратлар	11,5	16,5%	1,2%	-0,1%	90,1	31,0%	3,8%	-0,2%
M — Суяк-мускул тизими	58,2	20,5%	6,0%	-0,2%	234,6	34,7%	9,9%	-0,1%
N — Асаб тизими	104,0	24,9%	10,7%	0,1%	228,6	35,9%	9,6%	0,0%
P — Паразитларга қарши препаратлар, инсектицидлар ва репеллентлар	4,2	9,3%	0,4%	-0,1%	6,4	9,5%	0,3%	-0,1%
R — Нафас олиш тизими	102,5	25,1%	10,5%	0,1%	224,7	37,3%	9,4%	0,1%
S — Сезги аъзолари	11,8	7,2%	1,2%	-0,2%	30,1	10,6%	1,3%	-0,3%
V — Бошқа препаратлар	4,0	69,6%	0,4%	0,1%	33,0	77,8%	1,4%	0,3%
Умумий жами	971,4	23,5%	100,0%		2378,3	36,2%	100,0%	

1-жадвал. Ўзбекистонда 02/2026 йил ҳолатига кўра дори воситалари дорихона савдосининг I даражали АТХ гуруҳлари бўйича нисбати (IQVIA)

	млн ўрам				млн АҚШ долл.			
	МАТ/2026/МТН02	Ўсиш, ўрамда	БУ, %, ўрамда	БУ ўсиши, %, ўрамда	МАТ/2026/МТН02	Ўсиш, АҚШ долл.	БУ, %, АҚШ долл.	БУ ўсиши, %, АҚШ долл.
A — Оғиз орқали қабул қилинадиган оддий қаттиқ шакллар	303,9	23,0%	31,3%	-0,1%	900,5	34,8%	37,9%	-0,4%
B — Оғиз орқали қабул қилинадиган ретард қаттиқ шакллар	4,7	25,5%	0,5%	0,0%	32,6	31,2%	1,4%	-0,1%
D — Оддий суюқ шакллар	84,6	26,4%	8,7%	0,2%	305,6	50,7%	12,9%	1,2%
F — Оддий парентерал шакллар	400,4	25,3%	41,2%	0,6%	767,5	31,5%	32,3%	-1,2%
G — Ретард парентерал шакллар	0,4	90,7%	0,0%	0,0%	18,7	154,8%	0,8%	0,4%
H — Тизимли таъсир кўрсатувчи ректал шакллар	12,9	28,5%	1,3%	0,1%	45,0	30,8%	1,9%	-0,1%
I — Тизимли таъсир кўрсатувчи назал шакллар	0,3	-18,4%	0,0%	0,0%	1,9	-10,7%	0,1%	0,0%
J — Тизимли таъсир кўрсатувчи бошқа шакллар	0,0	186,9%	0,0%	0,0%	0,2	95,8%	0,0%	0,0%
K — Оғиз бўшлиғига маҳаллий қўллаш учун шакллар	13,0	8,6%	1,3%	-0,2%	49,4	28,5%	2,1%	-0,1%
M — Маҳаллий дерматологик ва геморроидал шакллар	109,2	15,7%	11,2%	-0,8%	131,1	45,9%	5,5%	0,4%
N — Офтальмологик шакллар	11,7	7,2%	1,2%	-0,2%	30,2	5,8%	1,3%	-0,4%
P — Қуллоққа қўлланиладиган шакллар	0,5	23,1%	0,1%	0,0%	2,7	58,0%	0,1%	0,0%
Q — Маҳаллий таъсир кўрсатувчи назал шакллар	23,5	43,3%	2,4%	0,3%	52,0	54,1%	2,2%	0,3%
R — Ингаляция учун шакллар	2,8	49,2%	0,3%	0,0%	16,3	39,3%	0,7%	0,0%
T — Вагинал шакллар	3,5	27,1%	0,4%	0,0%	24,5	35,1%	1,0%	0,0%
Z — Бошқа препаратлар	0,0	-76,2%	0,0%	0,0%	0,0	-84,7%	0,0%	0,0%
Умумий жами	971,4	23,5%	100,0%		2378,3	36,2%	100,0%	

2-жадвал. Дори воситаларининг турли чиқарилиш шакллари бўйича савдо ҳажмларининг таққосланиши

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

7-график. Ўзбекистон фармацевтика бозори динамикаси (2022–2026)

сифатидаги аҳамиятини мустаҳкамлади.

ERYSID (-1,0%) ҳам барқарор ижобий динамикани сақлаб қолмоқда.

VIII. Маҳаллий брендлар орасидаги етакчилар

6-жадвалда кўрсатилгандек, маҳаллий брендлар сегментида қарийб **8,3%** улушга эга **RINOKSIL** етакчилик қилмоқда.

NATRICLORIDUM (-5,9%) турли шаклларни ўз ичига олган ягона бренд сифатида тақдим этилган бўлиб, бу унинг бозор-

даги барқарор ўрнини таъминлайди.

RINOMAKS (-4,3%) жадал ўсишни (**+85,5%**) намойиш этиб, маҳаллий брендлар орасидаги ўз мавқеини босқичма-босқич мустаҳкамлаб бормоқда.

Ўзбекистон фармацевтика бозори жадал ўсиш давридан сўнг таркибий барқарорлашув босқичига кирмоқда. Қисқа муддатли секинлашувга қарамай, истеъмолнинг ортиши ва савдо ҳажмларининг тикланиши ҳисобига узоқ муддатли тенденциялар ижобийлигича қолмоқда.

Номланиши	Ўрамлар сони, млн (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, ўрамда, %	Ўсиш суръати, ўрамда, %	Улгуржи савдо суммаси, млн АҚШ долл. (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, АҚШ долл., %	Ўсиш суръати, АҚШ долл., %
KRKA	18,03	1,9%	13,1%	82,08	3,5%	17,3%
WORLD MEDICINE	14,07	1,4%	9,2%	77,27	3,2%	18,8%
FARMAK KIEV	17,35	1,8%	15,3%	65,43	2,8%	33,4%
MENARINI	16,63	1,7%	18,0%	62,79	2,6%	23,8%
SANOFI	6,59	0,7%	10,6%	60,83	2,6%	19,9%
NIKA-PHARM	18,61	1,9%	11,2%	58,15	2,4%	27,6%
GEDEON RICHTER	9,79	1,0%	18,0%	56,09	2,4%	21,3%
ABBOTT	5,82	0,6%	26,3%	53,73	2,3%	38,8%
YURIA-FARM	15,11	1,6%	60,1%	50,96	2,1%	57,8%
ARTERIUM	8,80	0,9%	42,8%	50,83	2,1%	38,3%
Умумий натижа	971,43	100,0%	23,5%	2378,35	100,0%	36,2%

3-жадвал. Савдонинг қиймат ҳажми бўйича ТОП-10 компаниялар

Номланиши	Ўрамлар сони, млн (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, ўрамда, %	Ўсиш суръати, ўрамда, %	Улгуржи савдо суммаси, млн АҚШ долл. (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, АҚШ долл., %	Ўсиш суръати, АҚШ долл., %
NIKA-PHARM	18,61	4,6%	11,2%	58,15	18,8%	27,6%
NOBEL PHARMSANOAT	11,60	2,9%	29,0%	49,36	16,0%	42,8%
RADIKS NPP	107,05	26,3%	30,3%	42,68	13,8%	6,8%
JURABEK LAB	56,61	13,9%	-3,5%	30,35	9,8%	-16,8%
DENTAFILL PLYUS	72,09	17,7%	110,2%	29,58	9,6%	47,8%
TEMUR MED FARM	5,59	1,4%	54,1%	11,02	3,6%	124,1%
RIVER MED FARM	38,55	9,5%	51,7%	9,42	3,1%	-22,4%
NAVBAHOR SANOAT	7,07	1,7%	-6,5%	7,44	2,4%	18,7%
UZGERMED FARM	0,82	0,2%	261,2%	7,34	2,4%	571,5%
ASIA IMMUNOPREP.	0,59	0,1%	158,2%	6,44	2,1%	188,4%
Умумий натижа	406,42	100,0%	22,0%	308,49	100,0%	23,2%

4-жадвал. ТОП-10 маҳаллий ишлаб чиқарувчилар

Номланиши	Ўрамлар сони, млн (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, ўрамда, %	Ўсиш суръати, ўрамда, %	Улгуржи савдо суммаси, млн АҚШ долл. (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, АҚШ долл., %	Ўсиш суръати, АҚШ долл., %
L-LYSINE AESCINATE	2,49	0,3%	65,1%	36,12	1,5%	80,6%
RINOKSIL	9,99	1,0%	45,2%	25,50	1,1%	67,3%
EVRYSDI	0,00	0,0%	0,0%	22,94	1,0%	0,0%
REOSORBILACT	7,91	0,8%	75,5%	18,50	0,8%	74,5%
NATRIUM CHLORIDUM	79,74	8,2%	51,4%	18,21	0,8%	-29,2%
TYLOLFEN HOT	2,91	0,3%	41,7%	16,08	0,7%	51,3%
MAGNE B6	1,26	0,1%	15,8%	15,78	0,7%	57,3%
VIFERON	2,87	0,3%	28,2%	15,44	0,6%	36,5%
TIVORTIN	4,06	0,4%	54,1%	14,67	0,6%	50,3%
URSOSAN	0,42	0,0%	100,4%	14,10	0,6%	138,8%
Умумий натижа	971,43	100,0%	23,5%	2378,35	100,0%	36,2%

5-жадвал. Дори воситалари орасидаги ТОП-10 брендлар

Номланиши	Ўрамлар сони, млн (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, ўрамда, %	Ўсиш суръати, ўрамда, %	Улгуржи савдо суммаси, млн АҚШ долл. (МАТ/2026/МТН02)	Бозордаги улуши, АҚШ долл., %	Ўсиш суръати, АҚШ долл., %
RINOKSIL	9,99	2,5%	45,2%	25,50	8,3%	67,3%
NATRIUM CHLORIDUM	79,55	19,6%	55,4%	18,06	5,9%	-27,2%
TYLOLFEN HOT	2,91	0,7%	41,7%	16,08	5,2%	51,3%
RINOMAKS	3,25	0,8%	35,8%	13,22	4,3%	85,5%
ISOTONIK	44,09	10,8%	33,4%	9,44	3,1%	-31,1%
L-LYSINE AESCINATE	0,51	0,1%	606,9%	6,93	2,2%	732,6%
ORSA	5,89	1,4%	16,5%	6,62	2,1%	13,5%
AMOXICILLIN	8,70	2,1%	57,4%	5,97	1,9%	63,6%
ACIDUM ASCORBINICU	15,20	3,7%	8,0%	5,27	1,7%	7,2%
BACT. STAPH. MEDIPH.	0,52	0,1%	157,7%	5,20	1,7%	187,4%
Умумий натижа	406,42	100,0%	22,0%	308,49	100,0%	23,2%

6-жадвал. ТОП-10 маҳаллий брендлар

СОҒЛОМ СОЧ

**СОЧ ТЎКИЛИШНИ
МУСТАҲКАМЛАШ,
ТУЗИЛИШНИ ЯХШИЛАШ
ВА КАМАЙТИРИШ
ҲАМДА КАЛЛИҚДА
ОРГАНИЗМНИНГ
ФУНКЦИОНАЛ ҲОЛАТИНИ
МЕЪЁРЛАШТИРИШ УЧУН**

- БОШ ТЕРИСИ ҲУЖАЙРАЛАРИНИ ТОНУСГА КЕЛТИРАДИ, СОЧ ФОЛЛИКУЛАЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАЙДИ
- ЕНГИЛ ЎТ ҲАЙДОВЧИ, СИЙДИК ҲАЙДОВЧИ ВА ИЧНИ ЮМШАТУВЧИ ТАЪСИР КЎРСАТАДИ
- ВИТАМИНЛАР ВА МИКРО-ЭЛЕМЕНТЛАРНИНГ ҚЎШИМЧА МАНБАИ ҲИСОБЛАНАДИ

ДОРИ ВОСИТАСИ ЭМАС

Қўллаш бўйича
Йўриқнома

Бодомсимон безларни антисептик санация қилиш: сурункали тонзиллитда самарали ечим

Сурункали тонзиллит — бутун дунё бўйлаб миллионлаб одамлар дуч келадиган касаллик. У нафақат томоқ оғриғи ва ютинганда ноқулайлик чақиради, балки доимий чарчоқ, иммунитет пасайиши ва тез-тез шамоллашга ҳам сабаб бўлиши мумкин. Сурункали тонзиллитда асосий муаммо танглай муртақларининг лакуналарида (чуқурчаларида) бактериялар тўпланишидир. Айнан муртақларнинг ушбу кичик “чўнтакча”ларидаги микроблар яллиғланишни кучайтириб, касалликнинг қайталанишига олиб келади.

Камилла Рахманова

Тошкент тиббиёт академияси тадқиқотлари нима дейди?

Тошкент тиббиёт академиясида ўтказилган тадқиқотда сурункали тонзиллитга чалинган беморларда муртақларни антисептик воситалар билан санация қилиш (тозалаш) самарадорлиги ўрганилди. Тадқиқотда муртақларнинг лакуналари “Мирамистин” ва “Фурацилин” каби антисептик эритмалар билан ювилган 60 нафар бемор иштирок этди.

Тадқиқот натижалари қуйидагиларни кўрсатди:

- ➔ Мирамистин комплекс даволаш таркибида муртақлар яллиғланишини сезиларли даражада камайтиради.
 - ➔ Препаратни қўллаш микроб юкламасини пасайтириб, такрорий инфекциялар хавфини камайтиради.
 - ➔ Беморлар оғриқ тез енгиллашганини, томоқ ачишиши камайтганини ва касаллик хуружлари сони пасайганини қайд этишди.
- Бу маълумотлар муртақларга антисептик билан мунтазам

ишлов бериш сурункали тонзиллитнинг олдини олиш ва даволашнинг асосий усуллари билан бири эканлигини тасдиқлайди.

Нима учун “Мирамистин” танланмоқда?

“Мирамистин” — юқори самарадорлик ва хавфсизликни ўзида мужассам этган замонавий антисептик:

- ➔ Кенг таъсир доирасига эга: бактериялар, замбуруғлар ва айрим вирусларга қарши фаол.
- ➔ Хавфсиз ва қулай: шиллик қаватни таъсирлантирмайди, узоқ муддат қўллашга мос келади.
- ➔ Универсал: катталар ва болалар учун тўғри келади, мустақил восита сифатида ёки бошқа даволаш усуллари билан бирга қўлланиши мумкин.

Бундан ташқари, “Мирамистин” шиллик қаватнинг табиий ҳимоя механизмларини рағбатлантириш хусусиятига эга, бу эса яллиғланишдан сўнг тўқималар тикланишини тезлаштиради.

“Мирамистин”ни қандай тўғри қўллаш керак?

Энг яхши натижага эришиш учун оддий қоидаларга риоя қилиш муҳим:

1. Аввало гигиена: муолажадан олдин қўлларингизни яхшилаб ювинг.
2. Қўллаш: муртақ лакуналарини ювиш учун эритмадан кунига 2–3 марта, айниқса овқатдан кейин фойдаланинг.
3. Даволаш курси давомийлиги: одатда 7 кундан 10 кунгача тавсия этилади, аниқ даволаш тартибини шифокор белгилайди.
4. Комплекс ёндашув: юқори натижага эришиш учун даволашнинг бошқа усуллари — антибиотиклар, витаминлар, томоқ чайиш билан бирга қўлланинг.

“Мирамистин”ни мунтазам қўллашнинг афзалликлари

Препаратни сурункали тонзиллитда қўллаш бир вақтнинг ўзида бир нечта самара беради: ➔ Дастлабки муолажаларда ноқ оғриқ ва яллиғланиш тез-

да камаяди, беморнинг аҳволи яхшиланади.

- ➔ Препарат муртақ лакуналаридаги бактерияларни йўқ қилгани учун такрорий инфекциялар хавфи пасаяди.
- ➔ Шиллик қаватга юмшоқ таъсир қилгани боис бутун оила, жумладан, болалар учун ҳам мос келади.
- ➔ Қўллаш қулайлиги: спрей ёки эритмани уй шароитида махсус кўникмаларсиз ҳам осон қўллаш мумкин.

Томоқ оғриғисиз яшанг

Сурункали тонзиллит ҳаётингизни чекламаслиги керак. “Мирамистин”ни ўз вақтида ва тўғри қўллаш муртақлар саломатлигини сақлашга, яллиғланишни камайтиришга ва такрорий инфекцияларнинг олдини олишга ёрдам беради.

“Мирамистин” — таъсир доираси кенг антисептик.

МИРАМИСТИН®
КЕНГ ҚАМРОВЛИ
ТАЪСИРГА ЭГА АНТИСЕПТИК

ASKLEPIY Group

Қўлланилиши:
ЛОР аъзолари
Оғиз бўшлиғи
Жароҳатлар ва куйган жойлар
Жинсий соҳалар

0+

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ЕНГИЛ НАФАС

Аллергик тумов ва ринит: енгил нафас олиш учун тезкор ечим

Валерия Гришина

Аллергик ринит (АР) нафас йўллариининг энг кенг тарқалган касалликларидан биридир. Статистикага кўра, катталарнинг 20–30 фоизи ва болаларнинг 40 фоизигача ушбу хасталикка чалинади. АР аломатлари ҳаёт сифатини пасайтиради: беморлар бурун битиши, тез-тез аксирриш, бурун ва кўзларнинг қичишиши, кўз ёшланиши, диққатни жамлашнинг сусайиши ва сурункали чарчоқдан шикоят қилади.

Факт: Аллергик ринитга чалинган беморларда уйқу бузилиши кўпроқ кузатилиб, бу уларнинг иш фаолияти ва ҳиссий ҳолатига бевосита таъсир кўрсатади.

Аллергик ринит нима?

Аллергик ринит — аллергиялар (ўсимлик чанги, чанг, ҳайвон жуни, моғор, маиший кимёвий моддалар) билан алоқа қилиш натижасида келиб чиқадиган бурун шиллик қаватининг яллиғланиши.

Аллергик ринит турлари

1. Мавсумий (поллиноз) — йилнинг маълум вақтида, кўпинча баҳор ёки ёзда, ўсимликлар гуллаган пайтда намоён бўлади.

2. Йил давомида бўладиган — доимий равишда кўпинча маиший аллергиялар: чанг, уй ҳайвонларининг жуни, моғор туфайли кузатилади.

3. Касбий аллергия — аллергиялар (чанглар, кимёвий моддалар) билан алоқада ишлайдиган одамларда пайдо бўлади.

Аллергик ринит белгилари

Беморлар одатда бир нечта аломатларнинг комбинациясини қайд этишади:

- ➔ Бурун: битиб қолиши, сувли ажралмалар, аксирриш, бурунда қичишиш;
- ➔ Кўз: ёш оқиши, қизариш, қичишиш, кўзларда "қум" ҳисси;
- ➔ Умумий: чарчаш, диққатни жамлашнинг пасайиши, асабийлашиш;
- ➔ Уйқу: юзаки уйқу, тунги уйғонишлар, баъзи беморларда апноэ.

Муҳим: болаларда аллергия ринит тез-тез шамоллаш, ўқиш фаолигининг пасайиши ва асабийлашиш кўринишида намоён бўлиши мумкин.

Сурункали аллергия ринит оқибатлари

АР ўз вақтида тузатилмаса, қуйидагиларга олиб келиши мумкин:

- ➔ сурункали синусит;
- ➔ ўрта отит ва эшитиш қобилиятининг шикастланиши;
- ➔ бронхиал астма;
- ➔ ҳид билиш ва таъм билишнинг ёмонлашуви;
- ➔ ҳаёт сифати ва меҳнат қобилиятининг пасайишига олиб келади.

Замонавий тавсиялар қуйидагилардан ташкил топган комплекс даволашни ўз ичига олади:

- ➔ аллергия билан алоқани минималлаштириш;
- ➔ тизимли антигистамин препаратлар;
- ➔ маҳаллий томир торайтирувчи ва шишга қарши воситалар;
- ➔ физиотерапевтик усуллар (зарурат бўлганда).

«Риноксил» — АР белгиларини маҳаллий даволаш усули

«Риноксил» — бурун битишини бартараф этиш ва нафас олишни яхшилаш учун мўлжалланган, тез таъсир этувчи бурун спрейи. Препарат маҳаллий таъсир кўрсатади, организмга бўлган тизимли таъсирни эса минималлаштиради.

«Риноксил»нинг афзалликлари

- ➔ Бурун битишининг тез енгиллашиши — таъсири бир неча дақиқадан сўнг сезилади;

- ➔ Маҳаллий таъсири — шиллик қават шиши ва яллиғланишни камайтиради;
- ➔ Антигистамин воситалар билан мослиги — комплекс даволашда қўлланилиши мумкин;
- ➔ Қўллаш қулайлиги — дозалаш осон, уйда ва ишда ишлаши имконияти;
- ➔ Хавфсизлик — йўриқномага риоя қилинганда ноҳўя таъсирларнинг минимал хавфи.

Қўлланилиши

- ➔ аллергия ринит (мавсумий ва йил давомида);
- ➔ ҳар қандай сабабга кўра бурун битиши;
- ➔ шамоллашда ўткир ринит;
- ➔ сурункали ринитларни комплекс даволаш.

Нима учун «Риноксил» фармацевтлар ва беморларнинг танлови ҳисобланади?

- ➔ Самардорлиги — бурун битишини тезда бартараф этади;
- ➔ Хавфсизлик — тизимли таъсирсиз маҳаллий ҳаракат;
- ➔ Комплекслиги — антигистамин препаратлар ва бошқа воситалар билан бирга қўлланилиши мумкин;
- ➔ Қулайлиги — ҳар қандай вазиятда қўллаш осон.

Дорихоналар учун Call-to-Action: бурун битиши ва аллергия ринит аломатлари бўлган беморларга «Риноксил»ни тавсия этинг — тез нафас олиш ва қулайлик кафолатланади!

Аллергия ринит ҳаёт сифатини пасайтирмаслиги керак. Аллергия билан алоқани камайтириш, антигистамин терапия ва маҳаллий воситаларни ўз ичига олган комплекс ёндашув аломатларни самарали бошқариш имконини беради. «Риноксил» — замонавий бурун спрейи бўлиб, у нафас олишнинг тез тикланишини таъминлайди, аломатларни енгиллаштиради ва ҳатто аллергия мавсумида ҳам фаол турмуш тарзини қўллаб-қувватлайди.

«Риноксил» — чекловларсиз нафас олиш!

РИНОКСИЛ®

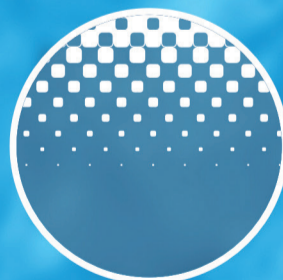
Бурун битишига қарши восита!

**12 соатли
таъсир**

Ментолли

**Тенг
тақсимлаш**

**Эвкалипт
экстракти билан**

АЛЛЕРГИЯ МАВСУМИ

Бепарвогина аксириб қўйинг! Ёки баҳорги аллергияга қарши қандай курашиш мумкин?

Баҳор — табиатнинг янгиланиш даври ва айна вақтда аллергия касалликларнинг кучайиш мавсумидир. Ҳаво таркибидаги гулчанглар миқдорининг ортиши билан беморларнинг тумов, аксириш ва кўз ёшланиши каби шикоятлар билан қиладиган мурожаатлари сони ҳам кўпаяди. Кўпинча бундай ҳолатлар чўзилиб кетган шамоллаш дея нотўғри талқин қилинади, бу эса ўз ўрнида тегишли даво чораларини тайинлашни кечиктиради.

Марьям Суюнова

Мавсумий аллергия ринит (поллиноз) аллергиянинг энг кенг тарқалган шакллари билан бири бўлиб қолмоқда. Клиник амалиёт маълумотларига кўра, касаллик белгилари бир неча ҳафтадан бир неча ойгача сақланиб, беморнинг ҳаёт сифати, иш қобилияти ва когнитив фаоллигини сезиларли даражада пасайтириши мумкин.

Қачонки «шамоллаш» аллергия бўлади

Аллергия ринитга қуйидагилар хосдир:

- ➔ хуружсимон, кўп маротабаги аксириш;
- ➔ кўп миқдорда суюқ бурун оқиши (ринорея);
- ➔ бурун, танглай, кўзларда қичишиш;
- ➔ кўз ёшланиши, конъюнктивит қизариши (гиперемия);
- ➔ тана ҳароратининг кўтарилмаслиги ва яққол интоксикация белгиларининг йўқлиги.

Аломатлар кўчага чиққанда, қуруқ ва шамолли об-ҳавода, аллергия билан алоқадан сўнг кучаяди, бино ичида ёки ёмғирдан кейин эса камаяди.

Патогенез асосида IgE воситачилигидаги тезкор турдаги реакция ётади. Аллергия билан такрорий алоқа яллиғланиш медиаторлари, биринчи навбатда, гистамин ажралиб чиқиши каскадини ишга туширади ва бу клиник манзарани белгилаб беради.

Замонавий даволаш тамойлари

Даволашдан мақсад — аломатларни назорат қилиш, яллиғланиш фаоллигини камайтириш ва асоратларнинг олдини олишдир.

Антигистамин препаратлар симптоматик давонинг асоси бўлиб қолмоқда. Препаратни танлашда шифокор ва фармацевт бир нечта мезонларга таянади:

- ➔ H1-ретсепторларга нисбатан юқори танлаб таъсир қилиши (селективлик);
- ➔ гематоэнцефалик тўсиқ орқали минимал даражада ўтиши;
- ➔ тинчлантирувчи (седатив) таъсирининг йўқлиги;
- ➔ кардиотоксик таъсирининг йўқлиги;
- ➔ таъсирининг тез бошланиши;
- ➔ таъсир давомийлигининг камида 24 соат бўлиши;
- ➔ қабул қилиш тартибининг қулайлиги.

Аввалги авлод препаратлари яққол антигистамин таъсирига қарамай, ўзининг седатив таъсири ва когнитив функцияларга салбий таъсири туфайли чекланган миқдорда қўлланилади. Бу, айниқса, меҳнатга лаёқатли ёшдаги беморлар учун жуда муҳимдир.

III авлод замонавий антигистамин воситалари эса яхшиланган хавфсизлик профили ва юқори клиник самарадорлиги билан ажралиб туради.

Комплаентликнинг (давога риоя қилишнинг) аҳамияти

Мавсумий аллергия ўсимликлар чангланадиган бутун давр мобайнида препаратни мунтазам қабул қилишни талаб этади. Қабул қилишнинг мураккаб тартиблари даволашга бўлган риояни пасайтиради. Амалиёт шуни кўрсатадики, препаратни қунига бир марта қабул қилиш, айниқса, фаол ҳаёт тарзини олиб борадиган беморларда комплаентликни сезиларли даражада оширади.

“Альцетро” (левоцетиризин) — аллергия ҳолатларни даволаш учун мўлжалланган III авлод H1-гистамин ретсепторлари блокаторидир.

Препарат қабул қилинганидан 12–15 дақиқа ўтиб таъсир кўрсата бошлайди ва 24 соатгача клиник самарасини таъминлай-

ди. Бу уни қунига бир марта буюриш имконини беради, бу эса ҳам катталар, ҳам 6 ёшдан ошган болалар учун қулайдир.

“Альцетро” қуйидаги ҳолатларда самаралидир:

- ➔ аллергия ринит, жумладан поллиноз;
- ➔ аллергия конъюнктивит;
- ➔ эшакеми;
- ➔ дерматитлар;
- ➔ Квинке шиши.

Препаратнинг муҳим хусусияти кардиотоксик ва яққол седатив таъсирининг йўқлигидир, бу эса уни фаол профессионал фаолият билан шуғулланадиган беморларга тавсия этиш имконини беради.

Препарат ўрганиб қолишни келтириб чиқармайди ва зарурат туғилганда узоқ муддат (18 ойгача) қўлланилиши мумкин.

Чиқарилиш шакли — плёнка қобик билан қопланган 5 мг ли таблеткалар, № 20.

Қўллаш усули ва дозалари: катталар ва 6 ёшдан ошган болаларга 5 мг (1 таблетка) дан суткасига бир марта.

Баҳорги аллергия — бу “енгил тумов” эмас, балки беморнинг ҳаёт сифатига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳолатдир. Самарадорлиги исботланган ва хавфсизлик профили юқори бўлган замонавий антигистамин препаратни ўз вақтида тайинлаш бутун чангиланиш мавсуми давомида аломатларни назорат остида ушлаб туриш имконини беради.

“Альцетро” препарати замонавий антигистамин терапиянинг асосий талабларига жавоб беради: таъсирининг тез бошланиши, узоқ давом этувчи самараси, қулай қабул қилиш тартиби ва организм томонидан яхши ўзлаштирилиши.

Баҳорда беморлар учун гуллаш даврини шунчаки “ўтказиб юбориш” эмас, балки атрофдаги ҳамма нарсага аксиришни тўхта-тиб, фаоллик ва иш қобилиятини сақлаб қолиш муҳимдир.

Левосетиризин 5 мг

АЛЬЦЕТРО

Аллергияга қарши восита

АЛЛЕРГИЯНИНГ ЗАМОНАВИЙ ДАВОСИ!

12 дақиқада
таъсир қилади

Уйқуни
келтирмайди

Таъсирини 24
соатгача сақлайди

Аллергиянинг барча
турларига қарши

ЙЎТАЛ НАЗОРАТ ОСТИДА

Йўтал ортида нима яширин: унинг турини аниқланг ва тўғри даволаш усулини танланг

Йўтал — шифокорга мурожаат қилишнинг энг кенг тарқалган сабабларидан бири. Эпидемиологик кузатувларга кўра, у нафас йўллари инфекцион касалликларининг 50 фоиздан ортигида учрайди ва кўпинча узоқ муддатли ноқулайликка сабаб бўлади. Гарчи оддий туюлса-да, йўтал мустақил касаллик эмас, балки нафас олиш тизими шикастлангани ва шиллик қават яллиғланганидан дарак берувчи ҳимоя рефлексидир. Нотўғри танланган даволаш усули касалликнинг чўзилишига, асоратларга ва бемор ҳаёти сифатининг пасайишига олиб келади. Шу сабабли бундай ҳолларда биринчи навбатдаги чора — йўтал турини аниқ белгилаш, унинг пайдо бўлиш механизмини баҳолаш ва индивидуал ёндашувни танлашдир.

Озода Пулатова

Йўтал турини аниқлаш

Бунинг учун бир нечта кўрсаткичларни ҳисобга олиш керак: йўталнинг хусусияти, маҳсулдорлиги, касалликнинг ривожланиш босқичи, йўлдош аломатлар, ажралаётган балғам сифати.

Тўғри даволаш усулини танлаш

Даволаш усулини тўғри танлаш учта тамойилга асосланади:

1. Йўталнинг хусусиятини аниқлаш. Агар йўтал қуруқ бўлса, таъсирланишни камайтириш, шиллик пардани юмшатиш ва яллиғланишли гиперфаолликнинг олдини олиш зарур. Агар нам бўлса, бронхлар дренажини яхшилаш, балғамни суюлтириш ва унинг чиқиб кетишини тезлаштириш муҳим.

2. Сабабини баҳолаш. Вирус, бактерия, аллергия, таъсирланиш — ҳар бир кўзгатувчи омилнинг ўзига хос даволаш йўли бор.

3. Типик хатоларга йўл қўймаслик. Шуни ёдда тутиш керакки, яққол қуруқ йўталда муколитиклар буюриш, касаллик бошида маҳсулдор йўтални босиш, кўрсатмаларсиз йўталга қарши ва балғам кўчирувчи препаратларни бирга қўллаш мумкин эмас.

“Уй шароитида” даволаш — дори-дармонларсиз

Дори-дармонларсиз даволаш, айниқса касалликнинг илк кунларида, комплекс ёндашувнинг муҳим қисми бўлиб қолади. Қуйидаги чоралар бронхларнинг табиий ўз-ўзини тозалаш механизмларини қўллаб-қувватлайди ва аломатлар яққоллигини пасайтиради: балғамни суюлтириш учун илиқ ишқорли ичимликлар ичиш, ҳавони намлантириш (50–60%), хоналарни шамоллатиш, овоз ва жисмоний хотиржамлик, физиологик эритма билан ингаляция қилиш, тамаки тутуни ва ўткир ҳидлардан сақланиш ҳамда етарли миқдорда суюқлик, витаминлар ва енгил ҳазм бўладиган оқсилларга бой парҳез.

Нима учун замонавий мажмуавий воситаларни танлаш ўринли?

Замонавий клиник амалиётда мукорегулятор, яллиғланишга қарши ва нафас олишни енгиллаштирувчи таъсирларни ўзида мужжасам этган воситаларга тобора кўпроқ афзаллик берилмоқда.

Мажмуавий препаратлар организмга ортиқча юк туширмаган ҳолда бронхларни балғамдан тозалашни тезлаштиришга ёрдам беради.

“Риномакс Бронхо” —

нафас йўллари тўлиқ тозаланишини тиклашга, балғамнинг патологик хусусиятларини меъёрлаштиришга ва бронхлар дарахти шиллик қаватидаги яллиғланиш даражасини пасайтиришга қаратилган воситадир.

Препаратнинг фармакологик хусусиятлари:

1. Мукорегуляторлик хусусияти. Нам йўталдаги асосий вазифа — балғамнинг тузилишини шундай ўзгартиришки, у бронхлардан бемалол чиқа олсин. Препарат бронхиал секретдаги мукополисахаридларнинг полимеризатсия даражасини пасайтиради, балғамнинг қовушқоқлиги ва эластиклигини камайтиради, қуюқ, қийин ажраладиган шилликни юмшоқроқ ва суюқроқ ҳолатга ўтказилади. Буларнинг барчаси йўтал турткисини енгиллаштирилади ва беморга бронхиал аппаратни зўриқтирмасдан нафас йўллари самарали тозалаш имконини беради.

2. Мукотсилиар клиренсни фаоллаштириш. Балғамнинг қовушқоқлиги меъёрда бўлганида ҳам, бузилган мукотсилиар клиренс йўтални узоқ давом этадиган ва ҳолсизлантирадиган

ҳолатга келтиради. “Риномакс Бронхо” киприксимон ҳужайралар фаолиятини рағбатлантиради, шилликнинг ташқарига ҳаракатланишини тезлаштирилади, секретнинг димланишини камайтиради, бронхларнинг табиий ҳимоя функциясини тиклашга қўмаклашади. Шу сабабли йўтал аста-секин самаралироқ, мунтазамроқ ва камроқ оғриқли бўлиб боради.

3. Яллиғланишга қарши таъсири. Яллиғланган шиллик қават ўта сезгир бўлади, бу эса ҳатто энг кичик таъсирда ҳам хуржсимон йўтал тутишига олиб келади. Ушбу препарат маҳаллий яллиғланишни камайтиради, шишни қайтаради, йўтал ретсепторларининг таъсирланишини пасайтиради. Бу таъсир, айниқса, ЎРВИ бошланганда кузатиладиган қуруқ йўталда, ларинготрахеитда, инфекциядан кейинги қолдиқ йўталда ва спастик компонентли йўталда муҳим аҳамиятга эга.

4. Шиллик қават тузилиши ва янгиланишини яхшилаш. “Риномакс Бронхо”нинг фаол моддалари эпителийнинг регенерация жараёнларини қўллаб-қувватлайди, бу эса шиллик қаватни қайта яллиғланишга чидамлироқ қилади ва асоратлар хавфини камайтиради.

Препаратнинг афзалликлари

“Риномакс Бронхо” қовушқоқ балғамли нам йўтал муаммоларини ҳал қилиш учун жуда мос келади. У балғамни суюлтириш ва унинг кўчишини яхшилаш тизими бўйича ишлайди. Шунингдек, ушбу препарат аралаш йўталда, яъни касаллик ривожланиши билан симптом ўзгариб борганда, шунингдек, узоқ давом этувчи, инфекциядан кейинги ва спастик компонентли йўталда ижобий таъсир кўрсатади.

Таъсирининг тез бошланиши — препаратнинг асосий афзалликларидан биридир. Аксарият беморлар препаратни қўллашнинг биринчи кундаёқ балғам

№	Йўтал тури	Хос белгилар
1	Қуруқ (маҳсулсиз) йўтал	Унинг хос белгилари: томоқнинг “қирилиши”, ачишиши, томоқда бир нарса тиқилиб тургандек туйғу, безовта қилувчи йўтал хуружлари, балғамнинг йўқлиги. Бундай йўталнинг сабаблари сифатида ЎРКнинг дастлабки босқичи, вирусли фарингит ва ларингит, бронхоспазм, чанг, тутун, аллергенлар таъсири, шунингдек, айрим дори воситаларининг ножўя таъсирларини келтириш мумкин. Рецепторларнинг юқори сезувчанлиги ва шиллик парданинг яллиғланиши — бу турдаги йўтал пайдо бўлишининг асосий сабабидир.
2	Нам йўтал	Балғам ажралиши билан кечади. Шаффоф ва шишасимон балғам вирусли жараёнлар ва аллергиядан далолат беради. Агар балғам сарғиш ёки яшил бўлса, демак, бактериал яллиғланиш мавжуд. Мукотсилиар клиренс бузилган ҳолларда балғам ёпишқоқ бўлиб, қийин кўчади. Унинг миқдори, ёпишқоқлиги ва кўчишининг осонлигини баҳолаш муҳим.
3	Спастик йўтал	Кўпинча бронхларнинг гиперреактивлиги билан бирга кузатилади: болаларда ЎРК, астматик компонент ва “кашанда бронхити”. Хос белгилари — йўталганда эшитиладиган “хуштаксимон” товуш бўлиб, у кечаси ва таъсирловчилар билан алоқада бўлганда кучаяди.
4	Чўзилувчан ва постинфекцион йўтал	У ўтказилган инфекциядан кейин уч ҳафтадан ортиқ сақланади. Бундай йўталнинг сабаблари қуйидагилардир: шиллик пардада қолган яллиғланиш, киприкли эпителий фаоллигининг пасайиши, бронхиал ретсепторларнинг ўта сезгирлиги. Бундай йўтал беморни кўпинча ҳолсизлантиради ва мукотсилиар клиренсни тиклашни талаб қилади.

ЙЎТАЛ НАЗОРАТ ОСТИДА

қовушқоқлиги пасайганини ва йўтал хуружлари камайганини қайд этишади.

“Риномакс Бронхо” мажмуавий механизм асосида таъсир кўрсатади. Муколитик, балғам кўчирувчи ва яллиғланишга қарши таъсирларнинг бирикмаси препаратни нафас йўллари касалликлари терапиясида универсал воситага айлантиради.

Ушбу дори воситаси организм томонидан яхши ўзлаштирилади. У турли ёшдаги беморлар томонидан организмга ортиқча юклама келтирмаган ҳолда яхши қабул қилинади. Шу сабабли ҳам у курсли даволаниш учун мос келади.

Қўллашга кўрсатмалар

Препарат қуйидаги касалликларда мажмуавий даволаш таркибида қўлланилиши мумкин:

- ➔ ўткир респиратор инфекциялар;
- ➔ ўткир ва сурункали бронхитлар;
- ➔ трахеит ва ларинготрахеит;
- ➔ қовушқоқ ва ажралиши қийин бўлган балғам билан кечадиган касалликлар;
- ➔ ЎРВИдан кейинги қолдиқ йўтал;
- ➔ мукоцилиар клиренс бузилиши билан кечадиган ҳолатлар (ҳавонинг узоқ вақт қуруқ бўлиши, таъсирловчи омиллардан сўнг);
- ➔ катарал ва йирингли отит, синусит.

Чиқарилиш шакли ва қўллаш қулайлиги

“Риномакс Бронхо” беморга даволаш тартибига риоя қилиш қулай бўлиши учун ишлаб чиқилган. Унинг чиқарилиш шакли ва дозаси даволаш курсини осон танлашга, препаратни қабул қилишни ўтказиб юбормасликка ва кун давомида унинг бир текис таъсирини таъминлашга имкон беради.

Йўтални даволашга оид халқаро ёндашувлар иккита асосий тамойилни ўз ичига олади: мукоцилиар клиренсни тиклаш ва балғамнинг реологик хусусиятларини меъёрлаштириш. “Риномакс Бронхо” ушбу тамойилларга тўлиқ мос келади, шунинг учун у ЎРВИни даволаш стандартларига ҳам, бронх-ўпка тизимининг сурункали яллиғланиш жараёнларини даволаш схемаларига ҳам уйғун тарзда мос тушади.

Препарат ичиш учун эритма шаклида, овқатдан сўнг қабул қилинади. Бунинг учун пакетча ичидагиси бир стакан илиқ сувда эритилади. Бошқа кўрсатмалар бўлмаса, қуйидаги дозаларга риоя қилиш тавсия этилади: Катталар ва 14 ёшдан ошган ўсмирларга препарат 200 мг дан суткасига 2–3 марта буюрилади. 6 ёшдан 14 ёшгача бўлган болаларга 100 мг дан (1/2 пакетча) суткасига 3 марта ёки 200 мг дан (1 пакетча) суткасига 2 марта; 2 ёшдан 6 ёш-

гача — 100 мг дан (1/2 пакетча) суткасига 2 марта; 1 ёшдан 2 ёшгача бўлган болаларга — 100 мг дан (1/2 пакетча) суткасига 2 марта қабул қилиш тавсия этилади. Янги туғилган чақалоқларда препарат фақат ҳаётий кўрсатмаларга биноан, тана вазнига 10 мг/кг дозада шифокорнинг қатъий назорати остида қўлланилади. Ишлатишдан олдин кукуннинг керакли миқдори 1/3 стакан сувда эритилади. Бир ёшгача бўлган гўдакларга тайёрланган эритма қошиқча ёки озиқлантириш идишчаси ёрдамида ичирилади. Даволаш курсининг давомийлиги ҳар бир бемор учун алоҳида белгиланади. Ўткир шамоллаш касалликларида препаратни қабул қилиш муддати 5–7 кунни ташкил этади. Сурункали бронхит ва муковиссидозда инфекциялар профилактикаси учун препаратни узоқроқ муддат қўллаш керак. Муковиссидозда препарат 6 ёшдан ошган болаларга суткасига 3 маҳал 200 мг дан (1 пакетчадан), 2 ёшдан 6 ёшгача бўлган болаларга эса суткасига 4 маҳал 100 мг дан (1/2 пакетчадан) буюрилади. Муковиссидозда тана вазни 30 кг дан ортиқ бўлган беморларда, зарурат туғилганда, препарат дозасини суткасига 800 мг гача (4 пакетча) ошириш мумкин. Қўшимча суюқлик ичиш препаратнинг муколитик таъсирини кучайтиради.

“Риномакс Бронхо” препарати Ўзбекистонда ASKLEPIY Group фармацевтика гуруҳининг бир қисми бўлган **NIKA PHARM** компанияси томонидан ишлаб чиқарилади. Маҳаллийлаштирилган ишлаб чиқариш қатъий сифат стандартларига риоя этилишини таъминлайди, барқарор етказиб беришни кафолатлайди ва препаратнинг бутун мамлакатдаги беморлар учун оммабоплигини оширади. Бундай ёндашув замонавий фармацевтика технологияларини беморлар учун қулайлик ва хавфсизлик билан уйғунлаштириш имконини беради, бу эса нафас йўллари-нинг ўткир ва сурункали касалликларини даволашда айниқса муҳим аҳамиятга эга.

Йўтал — синчковлик билан таҳлил қилишни талаб этадиган мураккаб ва кўп қиррали аломатдир. Самарали даволаш учун унинг тури, сабаби ва касаллик кечишининг ўзига хос хусусиятларини аниқлаш зарур. Дориларсиз даво чоралари ва замонавий препаратларни ўз ичига олган комплекс ёндашув соғайишни тезлаштиришга, яллиғланишнинг яққоллигини камайтиришга ва нафас йўллари-нинг табиий ўз-ўзини тозалаш механизмларини тиклашга ёрдам беради.

БРОНХО

ЧУҚУР НАФАС ОЛИНГ!

Йўтални даволаш учун замонавий формула

14
соат
таъсирга
эга

ТАЪСИРЛАРИ:

Балғам кўчирувчи | Муколитик

Пневмопротекторли | Антиоксидантли

Яллиғланишга қарши | Мустаҳкамловчи

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ШАМОЛЛАШ ВА ЎРВИ

Шамоллаш энди муаммо эмас!

Шамоллаш ва грипп шунчаки мавсумий ноқулайлик бўлиб қолмай, балки организмнинг барча тизимларига тушадиган жиддий юкламадир. Айниқса, куз ва баҳорнинг ўтиш даврлари жуда маккор: ҳарорат ва намликнинг ўзгариб туриши шиллиқ пардаларнинг ҳимоя тўсигини пасайтириб, уларни вирусларга нисбатан заиф қилиб қўяди. Биз ўзимизда дастлабки беҳоллик аломатларини сезганимизда, организмда интоксикация жараёни аллақачон авжга чиққан бўлади.

Камилла Раҳманова

Ўткир респиратор вирусли инфекция (ЎРВИ) ёки содда қилиб айтганда, шамоллашни йилнинг исталган фаслида юктириб олиш мумкин. Аммо куз-баҳор мавсумида, айниқса, кўчада изғирин совуқ шамол эсиб, ёмғир ёғаётган пайтда касалланиш эҳтимоли бир неча баробар ортади. Натижада йўталаётган ва аксираётган одамлар безовталиқнинг барча аломатларидан тезда халос этадиган восита топиш умидида дорихонага йўл олади.

ЎРВИ белгилари ҳаммага маълум. Улар қуйидаги аломатларнинг исталган бирикмасидан иборат бўлади:

- ➔ тана ҳароратининг кўтарилиши;
- ➔ тумов;
- ➔ бронхит ёки трахеит (ёки иккаласи ҳам);
- ➔ бош оғриғи;
- ➔ дармонсизлик;
- ➔ томоқ оғриғи;
- ➔ йўтал;
- ➔ аксириш.

Кўпинча касаллик бутун танада ҳолсизлик, ланжлик ҳисси билан бошланади, мушаклар ва бўғимларда зирқираб оғриқ сезилиши мумкин. Тана ҳароратининг кўтарилиши одатда яққол бўлмайди (37–38°C гача), фақат грипп бундан мустасно. Гриппда ҳарорат шиддат билан ва сезиларли даражада кўтарилиб, 39–40°C га, баъзан эса ундан ҳам юқорига чиқади. Шуни таъкидлаш лозимки, гриппда томоқ оғриғи, тумов, йўтал каби аломатлар асосий ҳисобланмайди, аксинча, бутун танадаги зирқираган оғриқ, ўта кучли ҳолсизлик ва юқори ҳарорат кўпроқ эътиборни тортади.

ЎРВИда касалликнинг намоён бўлиши шамоллашни келтириб чиқарган вирус турига қараб кенг кўламда фарқланиши мумкин. Кимнидир тумов қийнайди: бурни тинимсиз оқади, томизиладиган дорилар эса фақат қисқа муддатга энгиллик беради. Бировни эса тунда йўтал тутиб, ухлашига қўймайди. Баъзи “омадлиларга” эса барча аломатлар бирданга “насиб этади”. Аммо деярли барчада одатий

ишлар билан шуғулланишга имкон бермайдиган у ёки бу даражадаги ҳолсизлик ва ланжлик кузатилади.

Нафас йўллариининг вирусли касалликлари вақтинчалик ноқулайликдан ташқари, бактериал инфекция қўшилишига ва турли хил асоратларга олиб келиши мумкин. Кимдадир ЎРВИ астма хуружини қўзғатиши мумкин. Бошқаларда эса шамоллашдан сўнг отит ёки синусит ривожланиши мумкин. Кўпинча пастги нафас йўллариининг бактериал инфекциялари: бронхитлар, пневмониялар ривожланиши ҳам эҳтимолдан холи эмас.

Гриппда қон томир тизими алоҳида хавф остида қолади. Бу вируснинг захарли таъсири оқибатлари билан боғлиқ бўлиб, томирлар ўтказувчанлигининг ошиши, уларнинг деворлари мўртлашиши, капилляр микроциркуляциянинг бузилиши билан намоён бўлади. Беморларда бурундан қон кетиши, тери ва шиллиқ қаватларда геморрагик тошмалар пайдо бўлиши, ички аъзоларга қон қуйилиши айнан томирлардаги ана шундай ўзгаришлар билан изоҳланади. Томирлар ўтказувчанлигининг бузилиши, грипп вирусининг мия томир чигали ретсепторларига захарли таъсири ликвор гиперсекрециясига (ортиқча ишлаб чиқарилишига), бош мия ичи гипертензиясига, қон айланишининг бузилишига ва ҳатто мия шишига сабаб бўлади.

Шунинг учун даволанишни кечиктирмаслик керак, ундан ҳам яхшиси — олдиндан профилактика билан шуғулланишдир.

“Риномакс Хот”: илк аломатларга тезкор ечим

Сафга тезда қайтиш ва ноҳуш аломатларни бартараф этиш керак бўлганда, “Риномакс Хот” ёрдамга келади. Бу беморнинг аҳволини касалликнинг энг ўткир даврида энгиллаштириш учун махсус ишлаб чиқилган замонавий мажмуавий воситадир.

“Риномакс Хот” — ЎРВИ, грипп ва бошқа респиратор инфекциялар аломатларини тезда

енгиллаштиришга мўлжалланган, иссиқ ичимлик тайёрлаш учун кукун шаклидаги замонавий восита. Препарат тана ҳароратининг кўтарилиши, оғриқ ва бурун битишини энгиллаштиради.

Мутаносиб таъсир формуласи

Самарадорликка бир-бирини тўлдирувчи фаол моддаларнинг бирикмаси орқали эришилади:

- ➔ **Парацетамол** тана ҳароратини пасайтиради ҳамда бош, мушак ва бўғимлардаги оғриқни камайтиради.
- ➔ **Фенилефрин** бурун шиллиқ қавати шишини бартараф этиб, нафас олишни энгиллаштиради ва бурун бўшлиқларидаги босимни пасайтиради.
- ➔ **Витамин С** иммун тизимини қўллаб-қувватлайди ва организмга инфекцияни тезроқ энгиллаштиради.
- ➔ **Кофеин** оғриқ қолдирувчи таъсирни кучайтириб, чарчоқ ва уйқучанлик ҳиссини камайтиради.

Асосий афзалликлари

- ➔ **Мажмуавий таъсир:** биргина ичимлик бир вақтнинг ўзида бир нечта воситаларни — иситма, оғриқ ва тумовга қарши дори ўрнини босади.
- ➔ **Тез энгиллик:** суяқ шакли тезроқ сўрилишини ва таъсир кўрсатишини таъминлайди.
- ➔ Қабул қилишдаги қулайлик: илиқ эритма томоқдаги ачишишни юмшатишга ёрдам беради.
- ➔ Қувватни қўллаб-қувватлаш: ҳатто касаллик пайтида ҳам фаолликни сақлашга кўмаклашади.

“Риномакс Хот” 12 ёшдан ошган катталар ва ўсмирлар учун мўлжалланган бўлиб, ўзида синалган таркибий қисмлар самарадорлиги ва маҳаллий ишлаб чиқариш ишончилигини мужассам этган.

“Риномакс Хот” препарати Ўзбекистон фармацевтика бозорининг етакчиларидан бири бўлган NIKA PHARM компанияси томонидан ишлаб чиқарилади. Завод халқаро GMP стандартлари асосида фаолият юритади.

РиноМакс®

Бош
оғриғи

Юқори тана
ҳарорати

Зирқираб оғриш
ва титроқ

Томоқдаги ва бурун
бўшлиқларидаги
оғриқ

ШАМОЛЛАШНИ НАЗОРАТ

ОСТИГА ОЛИНГ!

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ЖИГАР САЛОМАТЛИГИ

XXI асрнинг сукунатдаги пандемияси: ёғли гепатозни қандай тўхтатиш мумкин?

Ёғли гепатоз ёки алкогольсиз жигар стеатози шунчаки тиббий атама бўлиб қолмай, XXI асрнинг “жимжитликда кечаётган пандемияси”га айланиб улгурди. 2026 йилга келиб шифокорлар MASLD атамасини тобора кўпроқ қўлламоқда, бу орқали жигар ёғ босиши алоҳида муаммо эмас, балки моддалар алмашинувининг умумий бузилишининг бир қисми эканлигини таъкидлашмоқда.

Алёна Липатова

Глобал вазият

Бутун дунёда ёғли гепатоз (жигар стеатози) тарқалиши жадал суръатлар билан ўсиб бормоқда. Агар 2000 йилларнинг бошларида бу касаллик аҳолининг 20–25 фоизда аниқланган бўлса, 2025–2026 йилларга оид долзарб маълумотларга кўра, ушбу кўрсаткич ўртача 30–33 фоизга етиши кутилмоқда.

Касалланиш бўйича

етақчилар: энг юқори кўрсаткичлар Жанубий Америка ва Яқин Шарқда (44 фоизгача) қайд этилган.

Хавф гуруҳлари: семизликдан азият чекувчи одамлар орасида гепатознинг тарқалиши хавотирли даражада — 90 фоизга, қандли диабетга чалинган беморлар орасида эса 70 фоиздан ортиқроқни ташкил этади.

Касаллик “ёшариб бормоқда”: шифокорлар болалар ва ўсмирларда жигарнинг ёғ босиши кескин ортиб бораётганини таъкидлашмоқда, бу эса бевосита фастрфуд истеъмоли маданияти ва камҳаракатлилиқ (гиподинамия) билан боғлиқ.

Турли ҳисоб-китобларга кўра, Ўзбекистонда катта ёшли аҳолининг 35–37 фоиздан кўпроғида жигар стеатози белгилари аниқланади. Ўсишнинг барқарор тенденцияси кузатилмоқда: сўнгги 15 йил ичида касалликни аниқлаш ҳолатлари 10 фоиздан кўпроққа ошган.

Ташхис ва даволашнинг асосий муаммолари

Гепатознинг асосий хавфи — унинг белгиларсиз кечишидир. Жигарда оғриқ ретсепторлари йўқ, шунинг учун у “семираётганини” билдирмайди.

Қийинчиликлар:

Кеч мурожаат қилиш.

Беморлар шифокорга, одатда, ўнг қовурға остида оғриқ ёки кучли ҳолсизлик пайдо бўлганда, яъни стеатогепатит ёхуд бошланғич фиброз босқичида келишади.

Касалликни нотўғри идрок этиш. Кўпинча беморлар, ҳатто айрим шифокорлар ҳам жигарда-

ги ёғлинишни фаол даволашни талаб этмайдиган, ёшга хос меъёрий ҳолат деб билишади.

Диагностика базаси.

Гарчи УТТ текшируви ҳамма жойда мавжуд бўлса-да, фиброзни баҳолашнинг замонавий усуллари (эластометрия) ҳозирча асосан йирик шаҳарларда йўлга қўйилган.

Ёғли гепатозни (ёки алкогольсиз жигар стеатозини) самарали даволаш учун комплекс ёндашув ниҳоятда муҳим: урсодезоксихол кислотаси препарати билан медикаментоз терапия ўтказиш ва парҳезга оид тавсияларга қатъий риоя қилиш.

Ёғли гепатозда медикаментоз даволашнинг олтин стандарти урсодезоксихол кислота-сидан (УДХК) фойдаланиш ҳисобланади. Ўзбекистон фармацевтика бозорида “Гепалюкс” ва “Гепалюкс форте” препаратлари кўп қиррали таъсир механизмига эга самарали воситалар сифатида ўзини яхши намоён қилди:

Ситопротексия: препарат жигар ҳужайралари (гепатотситлар) мембранасига ўрнашиб, уларни емирилишдан ҳимоя қилади.

Антиоксидант ҳимоя: ёғ тўпланиши натижасида муқаррар равишда юзага келадиган оксидланиш стресси даражасини пасайтиради.

Холеретик таъсир: захарли ўт кислоталарини сиқиб чиқаради ва ўт суюқлигининг оқувчанлигини яхшилайди.

Гиполипидемик таъсир: “Гепалюкс” ичакда “ёмон” холестериннинг сўрилишига тўсқинлик қилиб, жигар фаолиятини энгиллашти-ради.

Тавсия этилган дозалаш тартиби:

“Гепалюкс форте”нинг терапевтик аҳамиятга эга дозаси беморнинг 1 кг тана вазнига суткасига 10–15 мг ни ташкил этади. Курсли даволаниш (6 ойдан бошлаб) эластометрия маълумотларига кўра трансaminaзалар (АЛТ, АСТ) даражаси ва стеатоз индексининг ишончли даражада пасайишини намоён этади.

Тўғри овқатланиш — соғайиш пойдевори

“Гепалюкс” билан медикаментоз терапия фақат парҳез билан бирга қўллангандагина максимал натижа беради. Гепатозда парҳезнинг мақсади шунчаки “озиш” эмас, балки жигар томонидан ёғ томчиларига айлантириладиган оддий углеводлар ва тўйинган ёғларнинг организмга тушишини камайтиришдир. Бунинг учун такомиллаштирилган **ўрта ер денгизи парҳези** энг мақбул танлов саналади.

Нималарни истеъмолдан чиқариш (ёки кескин чеклаш) керак:

1. Ширин ичимликлар: газланган ичимликлар, қадоқланган шарбатлар, чой/қахвага ортиқча шакар қўшиш. Фруктоза — жигарнинг ашаддий душманидир.

2. Трансёғлар ва фастрфуд: маргарин, дўкон пиширилари, чипслар, кўп миқдордаги ёғда қовурилган таомлар (шу жумладан, анъанавий қовурма овқатлар).

3. Оқ ун: оқ нон, юмшоқ буғдой навларидан тайёрланган макаронлар, кўп миқдорда ейиладиган пишириллар ва нон маҳсулотлари.

4. Алкоголь: ҳатто оз миқдори ҳам ҳужайраларнинг ёғ билан қопланишини кучайтиради.

Тавсия этилган таомнома:

Сабзавот ва кўкатлар (таомноманинг 50%): ёғсиз ёки оз миқдорда зайтун ёғи қўшилган янги салатлар, димланган саб-

завотлар, бақлажон, қовоқча, ошқовоқ, Кўкатлар (райхон, кашнич, укроп) овқат ҳазм қилишга айнақса яхши ёрдам беради.

Оқсил: ёғсиз мол ва бузоқ гўшти, товукнинг кўкрак қисми, курка гўшти. Балиқ (судак, сазан) — димланган ёки буғда пиширилган ҳолда — ҳафтасига камида 2 марта.

Фойдала ёғлар: зайтун, зигир ёки кунжут мойи (совуқ усулда сиқилгани). Оз миқдорда ёнғоқ (грек ёнғоғи, бодом).

Мураккаб углеводлар: жигарранг гуруч, гречка, узоқ қайнатиладиган сули ёрмаси, мош, нўхат.

Сут-қатиқ маҳсулотлари: ёғсиз кефир, қатиқ, творог.

Амалий маслаҳатлар:

- Таомланиш тартиби:** Кунига 3–4 маҳал, оз-оздан овқатланишга ҳаракат қилинг.
- Суюқлик ичиш тартиби:** Тоза сув ичинг (ҳар 1 кг вазн учун 30 мл). Бу организмдан токсинларни чиқаришга ёрдам беради ва ўт суюқлигининг оқувчанлигини яхшилайди.
- Жисмоний фаоллик:** Агар кунига камида 30 дақиқа тез юришни одат қилсангиз, парҳез самарадорлиги 50 фоизга ошади.
Ёғли гепатозни даволаш терапевтлар, эндокринологлар ва гепатологлар иштирокида фанлараро ёндашувни талаб қилади. УДХК препаратларини ўз вақтида, етарли дозаларда буюриш касалликнинг стеатогепатит ва цирроз босқичига ўтишининг олдини олишга имкон беради, бу эса беморлар учун прогнозни ва уларнинг ҳаёт сифатини сезиларли даражада яхшилайди.

Манбалар:

- American Liver Foundation (2025). Metabolic Dysfunction-Associated Steatotic Liver Disease (MASLD).
- World Health Organization (2026). Noncommunicable diseases country profiles: Uzbekistan.
- Journal of Hepatology. Guidelines for the management of metabolic-associated fatty liver disease (2024 update).

ГЕПАЛЮКС®

Урсодезоксихолат кислота

Жигарга
мажмуавий ёрдам!

"DIPHARMA FRANCIS S.R.L.", Италия
заводи ҳомашёсидан ишлаб чиқарилган

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ASKLEPIY Group

edqm

БУГУНГИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИ

Соғлиқни сақлашнинг замонавий чақириқлари: аҳоли саломатлигига нималар таъсир кўрсатмоқда

Аҳоли саломатлиги давлатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосий кўрсаткичларидан бири ҳисобланади. Сўнгги ўн йилликларда кўплаб мамлакатларнинг соғлиқни сақлаш тизимлари аҳоли турмуш тарзининг ўзгариши, урбанизация, экологик муаммолар ва демографик ўзгаришлар билан боғлиқ янги чақириқларга дуч келмоқда. Бу омиллар саломатлик учун янги хавфларни юзага келтиради ва касалликларнинг олдини олиш ҳамда тиббий ёрдамни ташкил этишга комплекс ёндашувни тақозо этади.

Озода Пулатова

Демографик ўзгаришлар ва аҳолининг кексайиши

Аҳолининг кексайиши энг муҳим глобал тенденциялардан биридир. Умр давомийлигининг узайиши узоқ муддатли даволанишни ва доимий тиббий назоратни талаб қиладиган сурункали касалликлар сонининг ортишига олиб келади. Энг кенг тарқалган патологиялар сирасига юрак-қон томир касалликлари, қандли диабет, онкологик касалликлар ва нейродегенератив бузилишлар киради.

Аҳолининг кексайиши соғлиқни сақлаш тизимларига тушадиган юкларни оширади ҳамда профилактик тиббиёт, эрта ташхис қўйиш дастурлари ва самарали дори-дармон таъминотини ривожлантиришни талаб этади.

Сурункали юқумли бўлмаган касалликларнинг кўпайиши

Бугунги кунда кўплаб мамлакатларда ўлим ҳолатларининг асосий қисмини юқумли бўлмаган касалликлар ташкил этади. Буларга юрак-қон томир тизими касалликлари, сурункали ўпка касалликлари, диабет ва онкологик хасталиклар киради.

Уларнинг тарқалишига кўп ҳолларда турмуш тарзи омиллари сабаб бўлади:

- ➔ жисмоний фаолликнинг етишмаслиги;
- ➔ нотўғри овқатланиш;
- ➔ ортиқча тана вазни;
- ➔ чекиш ва спиртли ичимликларни суиистеъмол қилиш;
- ➔ сурункали стресс.

Бундай касалликларнинг олдини олиш нафақат тиббий аралашувларни, балки аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзи маданиятини шакллантиришни ҳам талаб қиладди.

Экологик омиллар

Атроф-муҳит ҳолати ҳам инсон саломатлигига сезиларли таъсир кўрсатади. Ҳаво, сув ва тупроқнинг ифлосланиши респиратор касалликлар, аллергия реакциялар ва баъзи турдаги онкологик патологияларнинг кўпайишига ёрдам беради.

Айниқса, йирик шаҳарларда атмосфера ҳавосининг ифлосланиши долзарб муаммога айланмоқда. Майда заррачалар, чиқинди газлар ва саноат чиқиндилари нафас олиш ҳамда юрак-қон томир тизимларининг сурункали касалликлари ривожланишини кучайтириши мумкин.

Юқумли касалликларнинг тарқалиши

Тиббиётнинг салмоқли ютуқларига қарамай, юқумли касалликлар аҳоли саломатлиги учун жиддий хавф туғдиришда давом этмоқда. Янги патогенларнинг пайдо бўлиши, аҳолининг глобал ҳаракатчанлиги ва микроорганизмларнинг антибиотикларга чидамлилиги соғлиқни сақлаш тизимлари учун қўшимча хавфларни юзага келтирмоқда.

Энг кўп муҳокама қилинаётган муаммолардан бири антибиотикларга чидамlilik, яъни бактерияларнинг антибактериал препаратларга барқарорлик ҳосил қилиш қобилиятидир. Бу ҳолат инфекцияларни даволашни мураккаблаштиради ва дори воситаларидан оқилона фойдаланишни талаб этади.

Руҳий саломатлик ва стресс

Замонавий ҳаёт мароми юқори психоэмоционал зўриқиш билан кечади. Урбанизация, ахборотнинг ҳаддан ташқари кўплиги ва иқтисодий беқарорлик хавотирли ва депрессив бузилишларнинг ривожланишига туртки бўлиши мумкин.

Руҳий саломатлик тиббиёт ҳамжамиятининг комплекс эътиборини талаб қиладиган, организм умумий ҳолатининг муҳим таркибий қисми сифатида тобора кўпроқ эътироф этилмоқда.

Профилактика ва фармацевтика мутахассисларининг ўрни

Замонавий чақириқлар ша-роитида профилактик тиббиёт алоҳида аҳамият касб этади. Касалликларни эрта аниқлаш, эмлаш, аҳоли ўртасида маърифий ишлар олиб бориш ва саломатликка нисбатан маъсулиятли муносабатни шакллантириш соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришнинг муҳим йўналишларидир.

Бу жараёнда фармацевтлар ва провизорлар муҳим ўрин тутаяди. Дорихона кўпинча беморнинг тиббий ёрдам сўраб мурожаат қиладиган биринчи бўғинига айланади. Фармацевтика мутахассисининг маслаҳати беморга дори воситаларини тўғри танлаш, касалликларнинг олдини олиш ва препаратлардан оқилона фойдаланиш ҳақида маълумот олишга ёрдам беради.

Хулоса

Замонавий соғлиқни сақлаш тизими демографик ўзгаришлар, сурункали касалликларнинг кўпайиши, экологик омиллар ва янги юқумли таҳдидларни ўз ичига олган ўзаро боғлиқ муаммолар мажмуасига дуч келмоқда. Бу вазибаларни фақатгина давлат, тиббиёт ҳамжамияти ва аҳолининг биргаликдаги саъй-ҳаракатлари билангина самарали ҳал этиш мумкин. Фармацевтика бўғинининг ҳиссаси ҳам ривожланаётган соғлиқни сақлаш тизимининг ажралмас қисми бўлиб, унинг барқарорлиги, оммабоплиги ва самарадорлигини таъминлайди.

РиноМакс®

ШАМОЛЛАШНИ НАЗОРАТ

ОСТИГА ОЛИНГ!

ҚАРШИ КОМБИНАЦИЯЛАНГАН ТАРКИБ

ЮҚОРИ ТАНА
ҲАРОРАТИГА

БОШ ВА МУШАК
ОҒРИҒИГА

ТОМОҚ
ОҒРИҒИГА

БУРУН
БИТИШИГА

RinoMaks®

Aktiv Tab

Gripp va shamollash belgilarini
bartaraf etish uchun vosita

10
ta tabletka

bartaraf etadi:
tumor ✓ burunning bitishi ✓
bosh og'rig'ini ✓ haroratni ko'tarilishini ✓

ФАРМАЦЕВТ КУНДАЛИГИ

Провизор ҳаётидан бир кун: дорихона пештахтаси ортида нималар содир бўлади

Провизорнинг иши фақат дори воситаларини бериш билан чекланмайди. Бу — беморлар билан кундалик мулоқот, маслаҳат бериш ва дори воситаларини тўғри танлашда катта масъулиятни талаб қиладиган касб. Дорихонадаги оддий иш куни қандай ўтиши ва мутахассислар қандай ҳолатларга дуч келишлари ҳақида ОХУmed №152 дорихонаси провизори Даврон Хаитов сўзлаб беради.

Озода Пулатова

— Провизорнинг иш куни нимадан бошланади?

Дорихонада иш куни эшиклар очилишидан анча олдин бошланади. Провизор иш жойини тайёрлаш учун эртароқ келади: витриналарни текширади, энг кўп талаб қилинадиган дори воситалари мавжудлигини кўриб чиқади, дори препаратларнинг яроқлилик муддатлари ва сақлаш шароитларини назорат қилади.

Айниқса совуқ занжир талаб қилинадиган препаратлар сақланадиган музлатгич ускуналарига алоҳида эътибор берилади. Бундай дорилар белгиланган ҳароратда сақланиши жуда муҳим. Шунингдек, янги келган дори воситалари ҳам текширилади: сериялари, қутилар сони ва ҳужжатлари солиштирилади.

Баъзан дорихона очилиши биланоқ юқори ҳарорат, ўткир оғриқ ёки боласи учун шошилинч дори керак бўлган одамлар кириб келишади. Шунинг учун иш куни кўпинча жуда жадал бошланади.

— Одатда провизорнинг иш куни нималар билан банд бўлади?

Провизорнинг иши фақат дори бериш билан чекланмайди. Кун давомида у бир вақтнинг ўзида бир нечта вазифани бажаради: беморларга маслаҳат бериш, рецептларни текшириш, дори воситаларига аналог топиш, қўллаш тартибини тушунтириш ва дорихонада тартибни назорат қилиш.

Кўпинча одамлар аниқ бир дори учун эмас, балки маслаҳат олиш учун ҳам келадилар. Кимдир белгилари ҳақида гапирди, бошқаси шифокор ёзиб берган дорилар рўйхатини кўрсатиб, уларни қандай қабул қилишни сўрайди.

Баъзан бир вақтнинг ўзида бир нечта саволга жавоб бериш, касса билан ишлаш, омбордан дори излаш ва ҳамкасбларга ёрдам беришга тўғри келади. Бундай пайтларда хотиржамлик ва диққатни сақлаш жуда муҳим.

— Ҳозирги кунда дорихоналарда қайси дорилар кўпроқ сўралади?

Дори воситаларига бўлган талаб кўп жиҳатдан мавсумга боғлиқ. Куз ва қиш фаслларида шамоллаш ва ОРВИга қарши препаратлар етакчилик қилади:

- ➔ иситмани туширувчи воситалар
- ➔ вирусга қарши препаратлар
- ➔ йўталга қарши дори воситалари
- ➔ томоқ оғриғига қарши препаратлар

Баҳорда эса аллергия мавсуми бошлангани сабабли антигистамин препаратларга талаб кескин ошади.

Шу билан бирга доимий талабга эга бўлган препаратлар ҳам бор:

- ➔ оғриқ қолдирувчи воситалар
- ➔ витаминлар ва микроэлементлар
- ➔ ошқозон-ичак тизими учун препаратлар
- ➔ болалар учун дори воситалари
- ➔ иммунитетни қўллаб-қувватловчи препаратлар

Кўпинча беморлар: «Энг кучли доридан беринг», деб мурожаат қилишади. Бундай ҳолатда провизорнинг вазифаси энг машҳур эмас, балки бемор учун энг мос дори воситасини танлашдир.

— Дорихонада қайси психотипдаги беморлар кўпроқ учрайди?

Иш тажрибаси ортиши билан провизор турли хил бемор типларини яхши ажрата бошлайди.

Хавотирли беморлар кўп савол беришади, ҳар бир детални

аниқлашга ҳаракат қилишади ва ножўя таъсирлардан хавотирланишади. Улар билан хотиржам ва батафсил гаплашиш муҳим.

Шошилаётган беморлар

дорини иложи борича тез олишни хоҳлашади ва узоқ тушунтиришларни эшитишга ҳамisha ҳам тайёр бўлишмайди.

“Интернет-экспертлар” эса тиббий сайтлар ва форумларни ўқиб, аллақачон хулоса чиқариб келишади. Бу ҳолатда маълумотларни мулойимлик билан тўғри тушунтириш зарур.

Шунингдек, даволаниш жараёнига деярли қизиқмайдиган беморлар ҳам бўлади. Улар дори қандай қабул қилинишини тезда унутиб қўйиши мумкин, шунинг учун баъзан асосий қоидаларни бир неча бор такрорлашга тўғри келади.

— Дорихонада мулоқот: бемор ишончига қандай эришиш мумкин?

Беморнинг ишончи кўп жиҳатдан провизорнинг мулоқот услубига боғлиқ.

Сухбат давомида хотиржам, мулойим гапириш ва тушунарли иборалардан фойдаланиш муҳим. Тиббий терминларни оддий тилда тушунтириш мақсадга мувофиқ.

Провизор беморни диққат билан тинглаб, аниқлаштирувчи саволлар берса ва дорини қўллаш тартибини батафсил тушунтирса, бемор мутахассиснинг профессионалигини ҳис қилади.

Кўпинча одамлар айнан бир марта эътибор билан ёрдам берилган дорихонага яна қайтиб келишади.

— Сизнингча, беш йилдан кейин провизор қандай бўлади?

Фармацевтика соҳаси тез ўзгармоқда. Бугуннинг ўзидаёқ электрон рецептлар, дори воситаларини ҳисобга олишнинг рақамли тизимлари ва автоматлаштирилган назорат дастурлари жорий этилмоқда.

Яқин йилларда провизорнинг маслаҳатчи сифатидаги роли янада кучайиши эҳтимол. Чунки

беморлар кўпинча дори терапияси бўйича дастлабки маслаҳатни айнан дорихонада олишади.

Шу сабабли замонавий мутахассис доимо янги дори воситалари, клиник тавсиялар ва препаратлар ўзаро таъсири ҳақидаги билимларини янгилаб бориши керак.

— Ёш провизорлар қандай хатоларга йўл қўйишади?

Ишнинг дастлабки йиллари одатда энг қийин давр ҳисобланади. Ёш мутахассислар баъзан:

- ➔ беморлар билан мулоқотда ортиқча ҳаяжонланишади
- ➔ ҳамроҳ касалликларни ҳар доим ҳам аниқлаб олмайдилар
- ➔ етарлича савол бермасдан дори тавсия қилишга шошилишади
- ➔ катта навбат ва юклама пайтида стрессни қийин қабул қилишади

Вақт ўтиши билан ишонч пайдо бўлади, клиник фикрлаш шаклланади ва мураккаб ҳолатларда тез қарор қабул қилиш қобилияти ривожланади.

— Эмоционал чарчоқни қандай енгасиз?

Дорихонада ишлаш доимий диққат ва кўп одамлар билан мулоқотни талаб қилади. Шунинг учун эмоционал чарчоқ хавфи ҳақиқатан ҳам мавжуд.

Кўплаб провизорларга қуйидагилар ёрдам беради:

- ➔ иш ва дам олишни аниқ ажратиш
- ➔ доимий касбий ривожланиш ва ўқиш
- ➔ жамоада ҳамкасблар қўллаб-қуввати
- ➔ оила ва яқинлар билан ўтказилган вақт

Аммо энг катта мотивация манбаи — ҳар куни одамларнинг соғлиғини яхшилашга ҳисса қўшаётганини англашдир.

Замонавий провизор — бу фақат дори воситалари мутахассиси эмас, балки беморлар учун муҳим маслаҳатчи ҳамдир. Профессионал билим, эътибор ва одамлар билан тўғри мулоқот қилиш қобилияти бу касбни соғлиқни сақлаш тизимидаги энг муҳим касблардан бирига айлантиради.

Жаҳон Фарм янгиликлари

Хитой фармацевтика инновациялари марказига айланмоқда

Глобал фармацевтика компаниялари Хитойни асосий инновация марказларидан бири сифатида кўриб, мамлакатнинг биотехнологик стартаплари билан тобора фаолроқ ҳамкорлик қилмоқда.

Агар илгари мамлакат асосан женериклар ишлаб чиқариш билан танилган бўлса, бугунги кунда у оригинал препаратлар, айниқса, онкология ва метаболлик касалликлар соҳасида жадал ўсишни намоен этмоқда.

Таъкидланишича, 2025 йилда Хитой компаниялари иштирокида умумий қиймати 5 миллиард доллардан ортиқ бўлган 70 га яқин халқаро битим тузилган. Клиник тадқиқотларнинг тезкор ташкил этилиши ва давлат томонидан қўллаб-қувватланиши бозорни глобал иштирокчилар учун янада жозибador қилмоқда.

ScinoPharm тарқоқ склерозни даволаш учун инексион Glatiramer Acetate АҚШ FDA рухсатини олди

ScinoPharm Taiwan компанияси тарқоқ склерозни (ТС) даволаш учун мўлжалланган Glatiramer Acetate (GA) инексион препаратига АҚШ FDA рухсатини олганини эълон қилди ва шу тариқа Тайванда бу муҳим маррага эришган биринчи фармацевтика компанияси бўлди.

ТС бутун дунёда 2,9 миллионга яқин кишида учрайди, улардан қарийб 1 миллион нафари АҚШдаги беморлардир. 2024 йилда Glatiramer Acetate глобал бозори 1,5 миллиард АҚШ долларига баҳоланган, 2033 йилга бориб эса бу кўрсаткич 2,8 миллиард АҚШ долларига етиши прогноз қилинмоқда. Бунда АҚШ бозорининг ҳиссаси тахминан 700 миллион АҚШ долларини ташкил этади. ScinoPharm жараёнларни ишга қуйиш ва ишлаб чиқариш қувватларига катта маблағ йўналтирган, бу эса компанияга юқори технологик тўсиқларни муваффақиятли енгиб ўтиш имконини берди

FDA фармацевтикада сунъий интеллект бўйича янги қоидаларни тайёрламоқда

АҚШ назорат органлари дори воситаларини ишлаб чиқишда сунъий интеллектдан фойдаланишга эътиборни кучайтирмоқда. АҚШ Озиқ-овқат ва фармацевтика идораси (U.S. Food and Drug Administration) фармацевтика ишлаб чиқариши ва клиник тадқиқотларда сунъий интеллектни қўллаш бўйича янги тавсиялар устида ишламоқда.

Ушбу ҳужжатлар дори воситаларини рўйхатга олиш ҳақида қарор қабул қилишда алгоритмлардан фойдаланишни ҳамда дори ишлаб чиқишга рақамли технологияларни жорий этишни тартибга солади.

Янги қоидалар сунъий интеллектдан фойдаланишнинг шаффофлиги ва хавфсизлигини ошириши, айти вақтда янги препаратлар яратиш жараёнини тезлаштириши кутилмоқда.

Фармацевтика бозори стратегиясини ўзгартирмоқда: кичик битимлар сони ортиб бормоқда

2026 йилда глобал фармацевтика компаниялари йирик бирлашишлардан воз кечиб, биотехнологик стартаплар билан ихчамроқ битимларни афзал кўрмоқда. Бундай ёндашув таваккалчиликни камайтириш ва инновацияларни жорий этишни тезлаштириш имконини беради.

Йил бошидан буён қиймати 1 миллиард доллардан юқори бўлган ўнлаб битимлар тузилган бўлса-да, уларнинг ҳеч бири 10 миллиард доллардан ошмади. Бу стратегиянинг асосий сабаби “патент жарлиги” деб аталувчи ҳолатдир: 2030 йилга келиб энг йирик компаниялар даромадларининг салмоқли қисми асосий препаратларга берилган патентлар муддатининг тугаши сабабли йўқотилиши мумкин.

Ҳамкорликнинг янги модели биотехнология секторининг ривожланишига кўмаклашади ва инновацион ишланмаларга сармоя оқимини таъминлаш орқали бозор барқарорлигини қўллаб-қувватлайди

Семизликни даволашда янги ютуқ: таблетка шаклидаги биринчи қулай GLP-1 препарати тасдиқланди

2026 йил апрель ойида семизлик ва ортиқча вазни даволашга мўлжалланган, GLP-1 ретсепторлари агонистларига асосланган янги препарат — орфорглипрон (orforglipron) маъқулланди.

Препаратнинг ўзига хослиги унинг шаклидадир: аксарият аналогларидан фарқли ўлароқ, у таблетка кўринишида қабул қилинади ҳамда уни овқат ёки сув истеъмоли билан қатъий боғлаш талаб этилмайди. Бу беморларнинг даволаниш тартибига риоя қилишини сезиларли даражада оширади.

Мутахассисларнинг фикрича, GLP-1 препаратлари сегментининг ривожланиши метаболлик касалликларни даволаш ёндашувларини тубдан ўзгартириши ва яқин йилларда фармацевтика бозори ўсишининг асосий ҳаракатлантирувчи кучларидан бирига айланиши мумкин.

Манбалар:

1. FDA AI Guidance 2026: Drug Manufacturing & Digital Health
2. Big Pharma Is Turning to China for the Newest Drug Ideas — WSJ
3. Big Pharma Is Thinking Small on Deals. That’s a Boon for Biotech. — WSJ
4. New FDA Drug Approvals for 2026 — Drugs.com
5. FDA Approves Glatiramer Acetate Injection for the Treatment of Multiple Sclerosis | American Pharmaceutical Review — The Review of American Pharmaceutical Business & Technology

Бош муҳаррир:

Екатерина Доронкина

Катта муҳаррир:

Марьям Суюнова
Озода Пулатова

Таҳририят жамоаси:

Марьям Суюнова
Озода Пулатова
Камилла Мусаева
Камила Рахманова
Сардор Султаниязов
Ильвина Юсуф-Амет

Арт-директор:

Владимир Казанцев

Макетлар дизайнери:

Рашид Якубов

Саҳифалаш дизайнери:

Тимур Михеев

Обуна ва тарқатиш бўлими:

+99897 150 87 04
pharmazetaneews@gmail.com

Нашр материаллари «ASKLEPIY Group»

МЧЖ менежерларининг муаллифлик ҳуқуқини ҳисобга олган ҳолда тайёрланди

Сон №2

Типография: «Uniking» МЧЖ

Тираж: 5 000 дона.

Даврийлик: йилига 12 марта

Нашр, саҳифалаш, дизайн учун масъул

редактор: Доронкина Е.

«PHARMAZETA» газетаси Ўзбекистон

Республикаси Президенти девони

қошидаги оммавий коммуникацияларда

рўйхатга олинган.

Рўйхатга олиш гувоҳномаси

№1458 12.02.2022 дан.

Редакциянинг фикри чоп этилган

материалар муаллифларининг

фикрига мос келмаслиги мумкин.

Материаллар ўқилганда «PHARMAZETA» га

ҳавола қилиниши шарт.

Реклама материалларида жойлаштирилган

маълумотлар учун редакция жавобгар эмас.

Ушбу маълумот фақат тиббиёт ва

фармацевтика соҳаси мутахассислари

учун мўлжалланган.

ФОРСИЛ®

1 пакетик содeржит Нимесулида 100 мг

ОҒРИҚДАН КУЧЛИРОҚ

Оғриқлар:

бош оғриғи ●

тиш оғриғи ●

ҳайз давридаги оғриқ ●

суюқлардаги оғриқ ●

бўғимлардаги оғриқ ●

ASKLEPIY
Group

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

